

BANJALUČKE NOVINE

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA - BANJA LUKA

God III. Broj 72

Banja Luka, 7 januar 1955

Primjerak din. 10

ZADRUŽNI DOM U STRIŽIĆIMA

PRED UVOĐENJEM NOVOG PLATNOG SISTEMA U PRIVREDI

Novi sistem plata omogućiće brže rješavanje jednog od osnovnih problema naše privrede — povećanje produktivnosti rada

Riječi Kongresa

Naš put i naš razvitak u kome kroz praksu i napore rastu proizvodne snage, a s tim i naša društvena zajednica i socijalistička svijest naših ljudi rastu i razvijaju se, oertan je i analiziran sa svim svojim uspjesima na Kongresu Saveza komunista BiH koji je pred Novu godinu održan u Sarajevu.

Velika škola kroz koju prolaze milioni naših građana u traženju novih puteva, jedinstvenih po tome što teže istom cilju — izgrađnji socijalizma, to jeizam koji je Kongres usvojio i koji su delegati prenijeli u svojim mislima i svojim riječima drugovima svojim na radnim mjestima i u kolektivima.

U osnovnim organizacijama istupaju delegati pred članove Saveza komunista i prenose ono što je praksa naše socijalističke izgrađnje dostigla, a što je misao i riječ Kongresa ostala kao rezultat svih naših napora. Sa bilješkanama i tezama koje su u radu pojedinih komisija na Kongresu delegati prihvatili da bi bar jednim dijelom zapisali sve ono bogatstvo i raznolikost problema, stvaranih u svakodnevnoj praksi napora i izgrađnje koji su pred Kongres iznijeli, otvaraju nove diskusije, novi razgovori i nova razmišljanja o uspjesima koje smo postigli i koje će još naši narodi postići.

Riječi druga Staroga, teze iz referata i diskusije naših najviših političkih i partijskih rukovodilaca, prenose se sada na sastancima lako su materijali Kongresa, objavljuvani kroz štampu, već čitani i već studirani. Još šire, još dublje će komunisti zahvatiti tu bogatu materiju. Tražice u njoj potvrde svoje prakse, nalaziće priznanja svojim naporima, naći će i drugarsku kritiku svojim greškama i neznanju. I neće samo jedan sastanak osnovne organizacije erpsti zaključke, stavove i misli i riječi Kongresa. Čitanjem i diskusijom, razgovorima i razmišljanjima granaće se hiljadostruko materija koju je Kongres pružio pred članstvo Saveza komunista i radne ljude naše zemlje, jer će stvaralački nadahnuti i oživotvoriti misli svjesnog graditelja socijalizma.

Ovih dana je u Službenom listu FNRJ, objavljena nova Uredba o platama radnika i službenika zaposlenih u privrednim organizacijama, koju je donijelo Savezno izvršno vijeće. Kao što je poznato, već prvi prednacrti ove nove Uredbe, objavljeni u vidu kratkih izvoda i komentara u dnevnoj štampi, postao je predmet veoma živog interesovanja i diskusije kako u privrednim krugovima, tako i u javnosti. Radi se upravo o veoma bitnim izmjenama u sistemu plaćanja radnika i službenika zaposlenih u privredi — o izmjenama čiji je osnovni cilj da, uslovljavanjem radničke zarade određenim učinkom u proizvodnji, stvore potpuniji materijalni interes radnika za veću produktivnost rada i za sistematsko podizanje i usavršavanje njihovog stručnog nivoa. Ta dva pitanja, u sadašnjim uslovima, predstavljaju, ustvari, dva osnovna problema naše privrede. Obzirom da su u izradi nacrtu Uredbe aktivno učestvovali i predstavnici sindikata kao najneposrednije zainteresovane organizacije, obratili smo se, u vezi s tim, predsjedniku Sreskog sindikalnog vijeća drugu Simi Tadiću da za čitaoca »Banjalučkih novina« kaže nekoliko riječi o značaju ove Uredbe i da, preko našeg lista, ujedno ukaže na neke naročito značajne momente na koje radni kolektivi i njihove sindikalne organizacije treba naročito da obrate pažnju prilikom sprovođenja Uredbe u svojim preduzećima.

»Mislim da je osnovna prednost novog platnog sistema, koji je ovih dana stupio na snagu, u poređenju s dosadašnjim, — rekao nam je u vezi s tim, drug Simo Tadić — u tome, što će on, plaćanjem radnika po tzv. sistemu normi, s jedne strane omogućiti pravednije nagradivanje, a s druge strane, materijalno će u daleko većoj mjeri zainteresovati radnike za veću

produktivnost. To je, ustvari, srž Uredbe.

Dosadašnji sistem plaćanja radnika i službenika u privredi, bazirao se, kao što je poznato, na tzv. prosjeku plata, prema kvalifikacijama. Stvarna zarada bila je vezana za opšti učinak i uspjeh preduzeća na tržištu. Taj princip je, nesumnjivo, pozitivan i on ostaje i dalje, jer vaspitno djeluje

na radne kolektive usmjeravajući ih da se kao cjelina bore za prosperitet preduzeća koje im je društvo povjerilo na upravljanje i od čijeg uspjeha zavisi i njihova zarada. Međutim, u tome je nedostajao jedan veoma značajan faktor. Naime, nedostajalo je mjerilo prema kome bi se mogao utvrditi doprinos svakog pojedinog radnika postignutom uspjehu kolektiva kao cjeline i prema kome bi se samim tim odredilo i učešće svakog pojedinca u zaradi. Taj momenat je veoma značajan i to ne samo za pojedinca nego, praksa je pokazala, i za zajednicu. Šta se zapravo u praksi događalo? Pitanje pojedinačnog učinka radnika u proizvodnji bilo je u nizu preduzeća skoro potpuno zanemareno, a prirodno je da ako u preduzeću nema borbe za pojedinačni

no ispod skale koja bi im pripadala kad bi stvarno imali kvalifikacije koje su im formalno date. Tako je preduzeće dolazilo do većeg platnog fonda, prividno su i radnici bili zadovoljni, pred bankom je sve bilo u redu, a zajednica je od toga imala štetu. Ne treba ni govoriti koliko je to umanjivalo interes radnika za stvarno sticanje viših kvalifikacija i kroz to i za povećanje produktivnosti rada.

Naravno, kraj svega toga ne treba gubiti iz vida da je dosadašnji platni sistem odigrao i vidnu pozitivnu ulogu u razvitku naše privrede i da baš zbog toga mnogi od njegovih odredaba ostaju i dalje na snazi. Nova Uredba predstavlja u suštini samo dalju razradu dosadašnjeg platnog sistema i popunjavanje praznina koje u njemu postoje. To je ustalom karakteristično za čitav proces našeg razvitka.

Sistem plaćanja radnika koji je sadržan u novoj Uredbi, predviđa prije uvođenje radnih normi gdje god je to moguće. Drugi značajan momenat je taj što Uredba predviđa i posebnu izradu propisa u preduzećima o kvalifikacijama radnika potrebnim za svako radno mjesto. Dakle, zarada svakog radnika prema propisima nove Uredbe zavisiće prvenstveno od tri osnovna faktora — od stručnih kvalifikacija prema kojim će se određivati tarifni stav, zatim od izvršenja norme i od ukupnog ekonomskog uspjeha preduzeća. Značajno je napomenuti da će svaki radnik takođe jednim dijelom učestvovati i u vrijednosti ušteda koje postigne kroz rad. Takav sistem nagradivanja stvorice veći materijalni interes radnika da brže povećavaju svoju stručnost jer je to neophodno da bi oni u preduzećima koja se brzo modernizuju odgovorili svim tim zahtjevima. Dakle, ako bismo na kraju htjeli da rezimiramo sve to o čemu smo dosada govorili — rekao nam je drug Simo Tadić — mislim da možemo slobodno reći da novi platni sistem u daleko potpunijoj mjeri uskladuje lični interes pojedinaca sa interesima zajednice, što ustvari predstavlja jedan od osnovnih principa i ciljeva čitavog našeg društvenog sistema.

Govoreći na kraju o mjerama za praktičnu primjenu nove Uredbe, drug Tadić je naročito podvukao da radni kolektivi i komisije koje će taj posao obavljati treba naročitu pažnju da obrate na realno postavljanje normi. Jer, ukupan platni fond u okvirima FNRJ određen je društvenim planom i usklađen sa realnim ekonomskim mogućnostima zemlje. Zato bi svako nerealno postavljanje normi i težnja da se kroz to lakše dođe do veće zarade bili veoma štetni prije svega za samo preduzeće. Sresko sindikalno vijeće i Privredni savjet Narodnog odbora grada organizovaće seminare za članove komisija, a predviđa se i niz predavanja u kolektivima radi upoznavanja radnika sa osnovnim principima i duhom Uredbe.

Unapređenjem proizvodnje najviše se bavio prošle godine Radnički savjet Tvornice duvana

Da dobro funkcionisanje organa radničkog samoupravljanja u našim proizvodnim kolektivima i istovremeno svestran uvid u složenu problematiku rada na kojoj se zasniva čitav proces proizvodnje jedne fabrike predstavlja osnovni preduslov za uspješno ostvarenje njenih proizvodnih zadataka — najbolje nas je mogao uvjeriti jedan kratak razgovor sa predstavnicima kolektiva Tvornice duvana u Banjoj Luci. Pitanje unapređenja proizvodnje, nastojanje

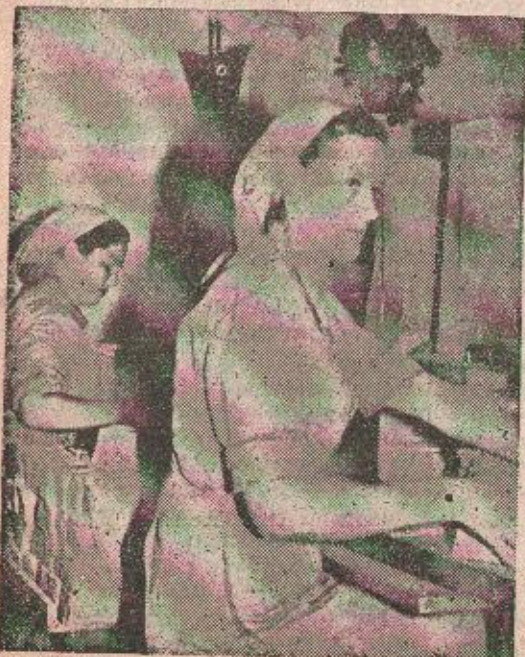
u prvom redu počeo od rješavanja načina sortiranja duvanskog lišta i u tom smislu se pristupilo kvalitetnijem sortiranju i određivanju pojedinih tipova duvana u njihove odgovarajuće kvalitetne grupe mješavina. Naravno, ovo je zahtjevalo i potpunu reorganizaciju rada u odjeljenju sortiranja. Sa uvođenjem novog načina rada koji se i dalje stalno usavršava, kolektiv tvornice postigao je u borbi za što bolji kvalitet uspjeh koji mu je na tržištu osigurao zavidno mjesto među ostalim našim kolektivima industrije duvanskih preradevina. U sprovođenju tog zadatka kolektiv se nije zaustavio samo na tome. Uporedo sa ovim mjerama primjenjene su i druge koje su išle za tim da se kvalitet proizvoda što više poboljša. Između ostalog, postignuto je i to da se konzervisanje ili »harmanisanje« duvana sada mnogo stručnije obavlja, a uvedena je i veća kontrola kod prethodnog vlaženja. Pored toga, u nastojanju na ovom polju, kolektiv tvornice uveo je pneumatsku instalaciju koja služi za to da iz rezanog duvana apsorbira sve strane predmete i duvansku prašinu, čime se postiglo da duvan koji prolazi kroz ovu instalaciju bude potpuno čist i bez stranih primjesa. Izvršene su razne srednje i generalne opravke mašina za izradu cigareta i postignuto da je kvalitet izrade cigareta sada mnogo bolji. Ovo je tražilo i uvođenje kvalifikovane

radni učinak, nema je samim tim ni za opšti. Borba radnih kolektiva za prosperitet preduzeća bila je kroz to praktično u mnogim slučajevima postavljena ustvari na pogrešan kolosjek — umjesto da se kolektivi za svoj uspjeh i veću zaradu bore kroz povećanje produktivnosti rada, oni su se sasvim pogrešno orijentisali na sticanje dobiti kroz povećanje cijena. Nivo ekonomske obrazovanosti većine naših radnika nije takav, da bi oni mogli da shvate da takva orijentacija ne vodi ni čemu i da to u krajnjoj liniji šteti i njima samim.

Još jedan momenat je značajan kad je riječ o dosadašnjem sistemu plaćanja radnika. Rekli smo još u početku da je platni sistem privrednih preduzeća bio baziran na takozvanom prosjeku plata prema kvalifikacijama. Tako je ustvari trebalo da bude. No u praksi najčešće nije bilo tako. Nedostatak stručnjaka prinudio je mnoga preduzeća da visokokvalifikovani kadar plate znatno više nego što Uredba dozvoljava. No, pošto se platni fond u cjelini nije mogao mijenjati, trebalo je nekome smanjiti platu čak i ispod propisa, da bi se drugom povećala. Međutim, pošto bi takva mjera izazvala otpor radnika i sindikalne organizacije, preduzeća su pribjegavala raznim mahinacijama. Da bi povećali ukupan platni fond jednostavno su povećavali kvalifikacije radnika bez ikakvih stručnih ispita i tako unapređenim radnicima povećavali platu, ali znat-

za povećanje produktivnosti rada, a naročito poboljšanje kvaliteta proizvoda bilo je od početka ove godine na dnevnom redu skoro svih zasjedanja Radničkog savjeta/sjednica Upravnog odbora ovog kolektiva. Oštra borba za što bolji plasman na tržištu u uslovima socijalističke konkurencije sa ostalim tvornicama duvana u zemlji, navela je radnički savjet tvornice na potrebu da se temeljito analiziraju i razmotre sve one neiskorištene mogućnosti koje bi bile od odlučnog uticaja za postizanje što boljeg kvaliteta proizvoda. Na tom planu trebalo je

(Nastavak na 4 strani)

Fakerke cigareta na radu

Plenum Sreskog sindikalnog vijeća u Sanskom Mostu diskutovao je o stručnom obrazovanju radnika

OVE GODINE OTPOČEĆE IZGRADNJA ZGRADE RADNIČKOG DOMA U GRADU

Problem opšteg i stručnog obrazovanja radnika, higijensko-tehnička zaštita u preduzećima i neka organizaciona pitanja, bili su ovih dana predmet opširne diskusije koja je vođena na proširenom plenumu Sreskog sindikalnog vijeća u Sanskom Mostu.

Iz dobro pripremljene analize po ovim pitanjima, moglo se konstatovati da je opšte i stručno obrazovanje radnika i službenika glavni problem sa kojim se sindikalne organizacije susreću u svom radu. Od uposlenih 3.227 radnika 750 ih je nepismeno, što svakako predstavlja veliku cifru. Napori koji su poduzimani u pravcu likvidacije nepismenosti kod radnika bili su sve do nedavno mali. Tek početkom prošle godine formirane su tri dvogodišnje škole za opismenijavanje radnika i to u Kozinu, radilištu rudnika Ljubije, zatim u plani Zdena i šumskom radilištu Preduzeća drvne industrije »Sana« u Mijačici. Ove škole posjeduju 116 radnika, a 584 su van ovih škola.

Kako po pojedinim preduzećima ima raznih štetnih pojava kao što su svade, a u posljednje vrijeme i pijančenja, a koje najvećim dijelom proističu iz niskog nivoa opšteg obrazovanja i nezavijenoosti društvenog života, analiza je konstatovala da bi trebalo prići formiranju večernjih radničkih gimnazija i oživljavanju rada kulturno - umjetničkih društava, narodnog univerziteta i ostalih oblika obrazovanja.

Pored opšteg i stručnog obrazovanje radnika nije na potrebnoj visini. Istaknuto je da u postojećim preduzećima Sanskog sreza, najveći broj radnika nema potrebnih stručnih kvalifikacija i nije slučajno da se na radnim mjestima kvalifikovanih i polukvalifikovanih radnika nalaze nestručna lica. Ovaj problem je naročito karakterističan za trgovinu i ugostiteljstvo obzirom da u svim trgovinskim radnjama i preduzećima ima svega 8 kvalifikovanih radnika, a u ugostiteljstvu jedan konobar sa položenim ispitom. Na dosada organizovane kurseve preduzeća nisu htjela slati svoje radnike, tako je to bio najkraći put kojim se mogao dobiti potreban stručni kadar. Konstatovano je, na primjer, da su neka preduzeća za mehanizaciju i nabavku strojeva dala i po nekoliko stotina miliona dinara, a za osposobljavanje kadra, vrlo malo ili ništa sredstava. I kriterij u pogledu kvalifikacija za primanje na posao bio je slab. Zato nije slučajno da u mnogim preduzećima ima osoblja iz drugih struka i zbog toga česte pojave manjkova upravo i proističu zbog nestručnog kadra.

Od postojećih 180 službenika, koliko ih ima u državnim ustanovama i preduzećima 116 je sa osnovnom školom, što ukazuje na

to da problemu opšteg i stručnog obrazovanja kadra po ustanovama sindikalne organizacije ubuduće treba da posvete mnogo veću pažnju.

Poslije duže diskusije o ovim pitanjima plenum je donio niz korisnih zaključaka. Tako je, između ostalog, zaključeno da Narodni odbor sreza donese odluku o obaveznom školovanju radnika s tim da se nepismeni radnici ubuduće ne primaju na posao, a da se nepismeni radnici do 40 godina starosti koji sad rade, opismene kroz postojeće dvogodišnje škole kao i škole koje će se u tu svrhu naknadno organizovati. Pored toga zaključeno je da se formira večernja radnička gimnazija i večernja gimnazija za administrativno osoblje. Ovaj zaključak članstvo je pozdravilo i za nekoliko dana za pohađanje radničke gimnazije samo na plani Zdena prijavilo se preko 50 radnika, a u gradu oko 60 službenika iz raznih ustanova. Takođe je zaključeno, da izvršni odbor podružnice administrativnih službenika državnih ustanova organizuje jedan duži seminar na kojem bi administrativno osoblje izučavalo probleme iz raznih oblasti svoje djelatnosti i tim podizalo svoje stručno znanje.

Što se tiče stručnog obrazovanja radnika u preduzećima, plenum Sreskog sindikalnog vijeća donio je zaključak, da se u industrijskim preduzećima izradi plan radnih mjesta sa potrebnim stručnim kvalifikacijama i da se na tom planu pristupi formiranju kurseva. Ovi kursevi bili bi stručnog karaktera i radnike bi trebalo obavezno vezati za ove kurseve kroz tarifne pravilnike, jer bi tada posjetioci kurseva bili stimulirani da ih pohađaju i završavaju. Samo na ovakav način, došlo bi se za kratko vrijeme do potrebnog kadra. Za trgovinske radnike će takođe osnovati kurs u vidu večernje škole, a po uzoru za trgovinske kurseve koji su održavani u Banjoj Luci, Sarajevu i Tuzli. Na kraju je zaključeno, da se kadar iz ugostiteljstva školuje po našim većim centrima, gdje postoje dvogodišnje ugostiteljske škole. U ove škole će se upućivati grupe od 10-15 radnika i radnica o trošku preduzeća i narodnih odbora.

Plenum se takođe složio da se u ovoj godini pristupi izgradnji društvenog doma kojeg bi podigla sindikalna organizacija uz pomoć ostalih ustanova, preduzeća i organizacija. Za radnički dom prebavljena su izvjesna sredstva za nabavku osnovnog materijala, a njegova izgradnja trajala bi 2 godine. Izgradnjom ovog doma, riješilo bi se konačno pitanje smještaja svih društvenih organizacija, a prije svega stvorilo bi se uslovi za raznovrstan društveni i politički rad.

Slavko Došen

DOČEK NOVE GODINE U BANJOJ LUCI

S pjesmomi i igrom do svanuća

Zavista ništa ne može toliko da uznese i uljepša čovjeku njegov rodni grad koliko pjesma i vedrina, spontani optimizam njegovih ljudi. U toj noći koja je označavala prelaz iz jedne godine u drugu, cijeli grad je bio jedna zanosna pjesma, spontana i ushićena koja je dolazila iz srca. Bio je to jedan izvanredan i nezaboravan spektakl sarenja i prazničnog raspoloženja. Prevrćući još jednu žilavu stranica, ljudi su, možda bez prenutak samo, u mislima izražavali spida svojih napora, briga i ostvarenih želja u godini koja je sa svojim posljednjim minutama odlazila, da bi u slijedećim ošli sa novim nadama i perspektivama.

Kako će se proslaviti Nova godina moglo se već unaprijed zamisliti i po onoliko gužvi i proplatu u trgovinskim radnjama kao što su Gradski magazin, Granap i druge u svim dijelovima grada. Neće biti pretjerano ako se kaže, da to uostalom potvrđuju i prodavci, da je za dva dana više prodane igrački, bombona, čokolade, keksija, mašni i bijelih košulja, najlon čarapa, da ne nabrajamo ostalo, nego za čitav mjesec dana. Mnoge trgovine bile su skoro napola ispražnjene.

Nadajući najmlađi proslavili su Novu godinu i ovoga puta, svakako ranije nego njihovi roditelji. Deda Mraz našao se na većini priredbi koje su organizovane u domovima, ustanovama i školama i

podijelio mnogo lijepih poklona. Pored toga u VII osnovnoj školi podijeljeni su pionirima prvi put crvene marame.

U večernjim časovima ulice su prosto vrvile od prolaznika praznično odjevenih koji su žurili na neke od brojnih mjesta, u sredinu u kojoj će se u pjesmi i igri, veselju i smijehu provesti jedna prijatna noć. U »Palas«, »Bosni«, Domu kulture, Oficirskom domu i sali »Krajine« gdje su se nekoliko dana ranije vršile rezervacije, sva mjesta bila su već dan prije rasprodana. I onda, negdje već oko 10 časova uveče, na rijeka prolaznika kao da je na jednom usahla, ulice su ostale gotovo prazne.

Svuda se jelo, pilo i veselilo cijelu noć. Zbog toga se valjda i rijetko mogao zapaziti koji osvijetljen prozor na stambenim zgradama, izuzev nekih gdje je Nova godina dočekivana u krugu porodice. I sve gostione, kafane i bižei u gradu bili su puni i prepuni. U njima se našlo mjesta za nekoliko hiljada Banjalučana koji su dočekali Novu godinu van svojih kuća. Zvući dizea i ritam muzike, pomiješani sa bučnim smijehom u širokom dijapazonu ljudskih osjećanja izraženih kroz čestitke i stiske ruku, ispunjavali su svaki kutak lijepo i ukusno uređenih prostorija. Oni koji su Novu godinu dočekivali u »Bosni«, imali su priliku da im novogodišnje veselje bude preokup

posebno odabranim repertoarom raznovrsnih šala i doskočica koje su komičari Vlado Zeljković i Jozo Bakotić sipali kao iz rukava. Nije ni ovoga puta izostala »Rafalova ženidba« i drugi vicevi puni duhovitosti. U Oficirskom domu, koji je kao i uvijek bio dupke pun građana i omladine, u okviru zabavnog programa nastupali su najbolji pjevači i šansonjeri Radio Beograda koji su, kako smo mogli čuti, tog večera potpuno zadovoljili mnogobrojne pasionirane ljubitelje sevdalinki i šlagera. U Domu kulture takođe je bilo vrlo živo. »Pelagić« je po mišljenju, potpuno zadovoljio svojima kvalitetnim nastupom i pobrzo priznanje publike. A kada su se, tačno u ponoć, preko radija začule tople pozdravne riječi druga Tita koji je misli svojih naroda ponio u prijateljske zemlje, nastao je tajac, a zatim još burniji aplauz i opet međusobno čestitanje. Naš čovjek, čovjek socijalističke zemlje slušajući njegove riječi ima puno razloga da se nada da će mu Nova godina biti plodnija od ostalih.

Tek u samo jutro ulice su ponovo oživile. Jedni su odlazili kućama, a drugi uz pjesmu i virku krstarili ulicama da bi se ponovno negdje zaustavili i nastavili sa veseljem. Sa radošću i veseljem izraženim na svakom koraku, u svakoj kući i ulici, Banjalučani su ošli u Novu 1955 godinu sa novim nadama i željama. D. Č.

U Hotel »Bosnia«

ZA DOČEK NOVE GODINE

U sali Srednje tehničke škole

U kolektivu preduzeća »Rudi Čajavec«

SUDSKA HRONIKA

Službenici i pretsjdnik Sobošikarske zadruga pred sudom

Pred Vijećem Okružnog suda u Banjoj Luci odgovarali su službenici i bivši pretsjdnik Upravnog odbora Sobošikarske zadruga »1 maj« u Banjoj Luci. Tu su: Olga Blagajski, knjigovođa i blagajnik Hajro Lovčalić, poslovođa, Štefica Barać magaciner i Mustafa Čorbić, raniji pretsjdnik Upravnog odbora zadruga. Osim njih odgovarao je i Midhat Obralić službenik Pete sekcije za održavanje pruge u Banjoj Luci.

Olga Blagajski je vršeci dužnost knjigovođe i blagajnika i zadržala u vremenu od 1. jula do kraja 1953 god. prisvojila 240.943 dinara. Pored toga ona je nove

iz blagajne izdavala bez pravih dokumenata, nije vodila pravilno blagajničku knjigu, pa je u istom vremenu prouzrokovala još i manjak u iznosu od 319.497 dinara. Falsifikovala je i četiri računna trgovačkog preduzeća za boje i lakove iz Zagreba, jedan račun trgovačke radnje »Kristal« u Banjoj Luci i jedan račun preduzeća »Glina« iz Sarajeva. Ispravke na računima vršila je na taj način što je povisivala iznose za više hiljada dinara i tako je samo na računima trgovačke radnje »Kristal« prepravila cifru sa 2.600 na 13.000 dinara, a račun preduzeća »Glina« sa 5.900 na 17.500 dinara.

Hajro Lovčalić vršio je dužnost poslovođe. Kao poslovođa nesavjesno je i aljkavo obavljao svoju dužnost, nije vodio kontrolu nad materijalno - finansijskim polovanjem u zadrugi. Ovakvim radom omogućio je Olgi Blagajki da prisvoji 240.943 dinara i da aljkavim i nesavjesnim poslovanjem prouzrokuje štetu u iznosu od 319.497 dinara, a magaciner Štefica Barać, da ošteti zadrugu za 131.016 dinara. Optuženi Lovčalić je sam zloupotrebijavao svoj položaj i tako je 18. avgusta 1953 godine izuzeo iz blagajne zadruga 12.550 dinara, koje uopšte nije kasnije pravdao. Takođe, on je zajedno sa optuženom Olgom Blagajski u oktobru i novembru mjesecu prošle godine isplatio kaznu mto Midhatu Obraliću 33.000 dinara da bi on kao odgovorni službenik Pete sekcije za održavanje pruge u Banjoj Luci što prije primio izvedene radove kao

prvorazredne i omogućio im naplatu.

Mustafa Čorbić, kao pretsjdnik Upravnog odbora zadruga u toku prošle godine izuzeo je iz blagajne 9.830 dinara koje uopšte kasnije nije opravdao. Dok se je nalazio na dužnosti poslovođe radilišta u Jajcu naplatio je od preduzeća »Elektrolina« 8.613 dinara i tu svotu novca zadržao za sebe.

Štefica Barać od avgusta 1953 do aprila mjeseca 1954 godine nesavjesno je obavljala dužnost magacineru u zadrugi. Magaciner je primila bez primopredaje a ključ od magacina davala je pojednim licima da sami izuzimaju robu bez vaganja, a kada je i sama izdavala robu nije je mjerila. Tako je u magacinu prouzrokovala manjak u vrijednosti od 131.016 d'n.

Midhat Obralić, odgovarao je radi toga što je u oktobru i novembru 1953 godine primio 33.000 dinara na ime mto od optuženih Lovčalića i Blagajske, da bi im izišao u susret da što prije predaju radove kao dovršene i izvrše naplatu.

Sve optužene sud je proglasio krivim za ova krivična djela i osudio je Olgu Blagajski na kaznu strogog zatvora u trajanju od 7 godina, Hajro Lovčalića na kaznu zatvora u trajanju od 3 godine i 6 mjeseci, Mustafu Čorbića na kaznu zatvora u trajanju od 4 mjeseca, Šteficu Barać na kaznu zatvora u trajanju od jedne godine, a Midhata Obralića na kaznu zatvora u trajanju od jedne godine uslovno na dvije godine dana.

Sedma osnovna organizacija SSRN raspravljala je o radu omladinskog aktiva

Odbor VII-me Osnovne organizacije SSRNJ razvio je široku društveno - političku djelatnost među svojim članovima. Jedan od zadataka koji je sebi postavila ova osnovna organizacija je i pružanje pomoći aktivu Narodne omladine bivšeg III-eg kvarta. U stvari ovaj aktiv već duže vremena prestao je sa svakim radom. Da bi se ovaj aktiv organizaciono sredio blće potrebno da odbori VI-te, VII-me i VIII-me OO SSRNJ preko svojih najaktivnijih članova - omladinaca priđu oživljavanju rada aktiva. No u isto vrijeme potrebno je odabrati i forme rada koje će biti privlačne. U tu svrhu Odbor VII-me OO u dogovoru sa upravom RKUD »Kasim Hadžić«, još u prošloj godini složio se da ovo društvo iza-

đe iz okvira Tvornice duvana i zahvati teren VII-me osnovne organizacije na čijem se području nalazi. Izvršen je već upis potpomagaćih i izvršujućih članova i još tokom ovog mjeseca očekuje se življi rad sviju sekcija RKUD »Kasim Hadžić« sa ojačanim i podmlađenim snagama. Godišnja skupština daće i novu upravu u koju će ući i drugovi izvan Tvornice duvana. Eto polja i sadržine rada aktivu omladine bivšeg III kvarta!

U nizu raznih društveno - političkih akcija VII-me osnovne organizacije zapažene su partijske večeri i druge prigodne manifestacije sa bogatim odabranim programom.

Inak posebnu pažnju zaslužuje osvrt na drugarsku večer prirede-

nu 18 decembra prošle godine. Čva kulturno - zabavna manifestacija ostaće dugo u sjećanju svima onima koji su joj prisustvovali. Organizacija je bila na punoj visini, a program obilan i veličan i nadasve zabavan i vesdar. Uspjehu ovog drugarsko-večera mnogo su doprinijeli tam buraški orkestar i solisti RKUD »Pelagić« kao i drug Vlado Zeljković član Narodnog pozorišta. Njihovo dobrovoljno učešće u programu uz nesebično zalaganje zaslužuje svaku pažnju i priznanje.

Izražavajući i ovim putem svoju zahvalnost učesnicima u programu, članovi SSRN VII osnovne organizacije nadaju se da ovakva saradnja neće ostati usamljena. Dž. Burazerović

Prvo transmisioni posrednik između proizvođača na selu i potrošača u gradu, pa tek onda rentabilitet

U toku posljednjih pet godina do danas uz pomoć Međunarodnog dječjeg fonda UNICEF-a, u našoj zemlji sagrađeno je i nalazi se u izgradnji 19 velikih i 30 manjih konzumnih i preradivačkih mljekara u gradovima i industrijskim centrima. U ove mljekare naša društvena zajednica uložila je 3 milijarde i 180 miliona dinara, a Međunarodni dječji fond 1.600.000 dolara u vidu najmodernijih mljekarskih strojeva i mašina, a uz potrebnu stručnu i instruktivnu pomoć. U okviru ove izgradnje spada i mljekara u Banjoj Luci sa svojim budućim centralnim pogonom i 5 reonskih stanica za nisko hlađenje u Razboju, Bosanskoj Gradici, Sanskom Mestu, Prjedoru i Bosanskom Novom i nizom drugih otkupnih stanica sa vodenim hlađenjem, čiji će se rad protezati na 142 sela. Za izgradnju ove konzumne - preradivačke mljekare Narodni odbor grada Banje Luke sklopio je još prošle godine ugovore sa Nacionalnim komitetom UNICEF-a u Beogradu po kome se UNICEF obavezuje da će Narodnom odboru grada isporučiti za ovu mljekaru sve mašine i strojeve koji se ne izrađuju u našoj zemlji u vrijednosti od 80.000 dolara, dok svu drugu opremu mljekara već ugovara sa našim domaćim fabrikama u vrijednosti od 90.000.000 dinara.

Na ovaj način Narodni odbor grada u nastojanju da riješi tako važan problem gradskog stanovništva kao što je snabdjevanje mljekom i mliječnim proizvodima, uzeo je na sebe veliku obavezu. Ova obaveza sastoji se u davanju regresa mljekari kao preduzeću i to za mljeko od koga će se jedna količina dječji besplatno, kao i garancije za investicione kredite od 237.075.000 dinara za izgradnju mljekare sa njenom otkupnom i distributivnom mrežom. Ovo nisu samo obaveze Narodnog odbora grada nego i gradskog stanovništva čija se briga izražava kroz zborove birača, a da ne kažemo brigu budućeg kolektiva gradske mljekare, kome je društvena zajednica povjerala tako složen zadatak. Ovo je važno s jedne strane naročito zbog novih uslova dobijanja investicionog kredita i posljedica djelovanja novih instrumenata u opštem privrednom mehanizmu našeg privrednog sistema koji opterećuju ukupan dohodak mljekare kao preduzeća, a s druge strane da se stanovništvu grada obezbijede dovoljne količine mljeka i mliječnih proizvoda koji će se distribuirati preko prodavnica i restorana u svim dijelovima grada.

Ova vrsta prehranbene industrije nema karakter zarade ili visoko rentabilnog preduzeća, nego je to transmisioni posrednik između proizvođača na selu i potrošača u gradu. Zbog toga je tu potrebna izvanredna organizacija otkupne mreže, dobar stručni aparat i sva ostala moderna sredstva da mljeko pređe od proizvođača, kontrole kvaliteta, vodenog i niskog hlađenja na terenu, te dovoza do centralnog pogona, pasterezacije, hlađenja i punjenja u boce — do potrošača. Da bi se ovaj proces obavio ne samo brzo i savjesno nego i da potrošač bude što kulturnije uslužen uz sve higijenske i sanitarne propise, već

sada je pristupljeno razradi cijelog organizacionog sistema rada, tehnološkog procesa prerade, kao i svih ostalih pitanja u vezi sa mljekarom, a čime će se baviti stručni savjet sastavljen od naših najboljih stručnjaka. Pored toga razrađuju se i ostale stručno-instruktivne mjere u svim otkupnim rejonima po liniji podizanja stočarstva, krmne baze, zoohigijene, pravilne i čiste mužje, podizanja nadpovršinskih silo-jama, vještačkog osjemenjivanja krava kao i ostalih mjera za jačanje veće proizvodnje i stvaranje tržišnih viškova.

Ako se osvrnemo na sadašnji kvalitet i količine mliječnih proizvoda koji se dopremaju na banjalučku pijacu, onda vidimo da oni u mnogo čemu ne zadovoljavaju. Privatni sektor je premlak, zadržani još oskudijeva mliječnim proizvodima, a zbog nestručnog manipulisanja na samom mjestu, ovi proizvodi često ne zadovoljavaju higijenske uslove.

Mljekara u izgradnji

Privatni sektor zbog mogućnosti dopreme u kuću potrošača, diktira cijene, a time što u izvjesnoj mjeri sila vođu i nehigijenski priprema proizvode oštećuje potrošača. Radi nedostatka dovoljnih količina mljeka, potrošač je prisiljen da ga kupuje bez obzira na cijenu i kvalitet. Onaj koji kupuje mljeko u zadržanim ili prodavnicama preduzeća često gubi vrijeme i nije siguran da će ga

dobiti. I upravo to što je potrošač prisiljen da kupuje mljeko po visokim cijenama i uslovljava veće odlijevanje novca gradskog stanovništva u džep proizvođača u blizini okolini grada koji uopšte nisu zainteresovani za uzgoj krava. Funkcionisanjem mljekare, što je osnovno, stvorice se dovoljna količina mljeka u svako doba, a otklonice se nepotrebni redovi i čekanje. S druge strane, potrošač mljeka će osjetno porasti, a izdaci za mljeko biće manji. Ona će omogućiti da gradski potrošač dobije zdravo i kvalitetno mljeko.

Gradevinski radovi na izgradnji mljekare u Banjoj Luci napredovali su do sada za oko 60 od sto, od čega je pokriveno 5 objekata, dok se ostali nalaze u izgradnji. Poučeni iskustvom i nedostacima u radu drugih mljekara, ova mljekara otpočela je prije sa izgradnjom objekata otkupne mreže nego objekta centralnog pogona, tako da će oni i ranije biti završeni.

Uprava mljekare u izgradnji i

stručni savjet bave se mišlju da se angažuje jedno manje preduzeće u gradu koje bi se bavilo otkupom mljeka preko ove nove mreže. Ovo preduzeće mljekara bi stručna pomogla, kako bi otkupna mreža, organizovana na ovaj način, stvorila uslove da mljekar odmah po puštanju u rad otpočne sa distribucijom svojih proizvoda.

S. C.

Greške kod davanja otkaza u privrednim organizacijama često su rezultat nepoznavanja zakonskih propisa

PROŠLE GODINE JE ARBITRAŽA ZA ODLUČIVANJE PO OTKAZIMA PONIŠTILA 37 RIJEŠENJA O OTKAZIMA KOJI NISU USKLAĐENI SA PREDVIĐENIM PROPISIMA

I pored velikog porasta proizvodnje, koji svakodnevno apsorbuje veliki broj nove radne snage ipak se dešava da se, tu i tamo, otkaze radni odnos pojedincima, a nekad i grupi radnika uslijed izmjene planova proizvodnje. Treba odmah podvući da je otkaz na rad jedan vrlo važan akt i pri njegovom donošenju treba postupiti brižljivo i u duhu zakonskih propisa. Međutim, praksa pokazuje da se uvijek tako ne postupi. Pojedina preduzeća na teritoriji našeg grada pri davanju otkaza narušavaju zakonske propise. Obzirom da se tu ne radi o usamljenim slučajevima neće biti suviše ako se istaknu osnovne greške, koje se čine pri raskidanju radnog odnosa. Te greške ogledaju se u usmenom otkazivanju radnog odnosa, davanju otkaza bez propisanog otkaznog roka, otkazima za vrijeme bolovanja, zatim davanje otkaza bez prethodne saglasnosti Sreskog sindikalnog vijeća, nedavanje upute o pravu žalbe, otkazivanje trudnicama itd. Prema podacima kojima raspolaže Inspekcija rada Narodnog odbora grada zbog ovakvih i sličnih grešaka u toku 1954 godine na teritoriji grada poništeno je oko 30 otkaza od strane Inspekcije rada. Kada bi preduzeća ovom pitanju pridavala važnost, koju ono zaslužuje, sigurno je da se ovake greške ne bi činile.

Iz propisa Uredbe o zasnivanju i prestanku radnih odnosa i Uredbe o postupku otkazivanja radnicima i službenicima privrednih organizacija najbolje se vidi od kolike je važnosti ovo pitanje. Ovi propisi, a naročito Uredba o postupku otkazivanja, pitanje otkazivanja radnog odnosa regulišu na jedan vrlo demokratski način. Prema tim propisima Inspekcija rada štiti zakonitost otkaza i interveniše u svakom slučaju, gdje utvrdi da su zakonski propisi povrijeđeni, dok Arbitražu za odlučivanje po otkazima ulazi u motive otkaza i poništava sva riješenja o otkazima za koja utvrdi da

im razlozi nisu opravdani. Treba istaći da je Arbitražu za odlučivanje po otkazima riješila, u toku 1954 godine 95 predmeta, među kojima je 37 otkaza bilo poništeno, što u procentu iznosi oko 40% od ukupno riješenih predmeta, koje je rješavala Arbitražu za odlučivanje po otkazima. Ovi podaci govore o tome da u ovom pitanju ne samo da nije postupano prema zakonskim propisima, već i da motivi otkaza uvijek nisu bili opravdani. Naime, često se događa da se otkaze posao radniku koji živi i izdržava svoju porodicu isključivo od svoje zarade, dok se u preduzeću zadržuje radnik koji su sa sela i u boljem materijalnom položaju. Osim toga, otkaz se ponekad daje radniku za najmanju disciplinsku neurednost ili se u izvjesnim slučajevima polazi sa stanovišta ličnih interesa i greške pojedinaca preuveličavaju do te mjere da se stvori baza za davanje otkaza, a da preduzeće istovremeno nije u stanju da uvjeri Arbitražu da su prema radniku ili službeniku poduzimane druge važno mjerne predviđene našim pozitivnim zakonskim propisima. Sve su to razlozi zbog kojih je Arbitražu za odlučivanje po otkazima uvažila mnoge žalbe.

Važno je istaći da ima i takvih preduzeća, koja su uporna u odbrani nezakonitih stavova. Najnoviji je primjer preduzeća »Kolonijal«, koje je dalo otkaz na rad službenici Bratislavi Štrbac. Gradska inspekcija rada poništila je otkaz Bratislave Štrbac zbog toga što za davanje ovog otkaza nije postojala saglasnost Sreskog sindikalnog vijeća. Osim toga u riješenju o otkazu nije joj omogućeno i ukazano na pravo žalbe. Gradska inspekcija rada, donoseći riješenje u ovom predmetu, jasno je ukazala na nedostatke riješenja o otkazu pa i propise koji su njime povrijeđeni. Ali i pored toga preduzeće je iskoristilo pravo i mogućnost žalbe drugostepenom organu. Republička inspekcija rada, kao drugostepeni organ, odbacila je žalbu preduzeća »Kolonijal«, a osnažila prvostepeno riješenje i na taj način donijela konačno riješenje u ovom postupku. Međutim, preduzeće »Kolonijal« sada i dalje ostaje pri svom stavu, mada je on očigledno nezakonit, komplikira stvar i tužbom protiv Inspekcije rada pokreće upravni spor. Na ovaj način preduzeće se izlaže nepotrebnim troškovima i pribavlja nepotreban posao sebi i nadležnim organima vlasti, a sve u odbrani svog nepravilnog stava.

Ovo je samo jedan od primjera koji govore upravo o tome da se od strane odgovornih faktora u preduzećima pitanju otkazivanja radnog odnosa ne posvećuje puna pažnja.

U otklanjanju ovih nedostataka u toku godine postojala je puna saradnja između Inspekcije rada i Sreskog sindikalnog vijeća. Međutim uloga osnovnih društvenih i političkih organizacija kao što su osnovne organizacije Saveza komunista i sindikalne podružnice preduzeća po ovom pitanju mogla je biti znatno veća. Zbog toga u buduću ona od strane sindikalnih podružnica unutar kolektiva kao i organizacija Saveza komunista ne bi trebala da izostane.

Kao što je poznato, Savezna narodna skupština priprema novi Zakon o radu i Zakon o inspekciji rada, koji će stupiti na snagu, vjerovatno, početkom ovog mjeseca, te će i novi propisi sa svoje strane doprinijeti uklanjanju pomnutih nedostataka.

Trivo Zolak

S. T.

Snabdjevanje vodom pretstavља problem stanovništva nekoliko srezova Krajinne

IZGRADNJOM VODOOPSKRBNIH OBJEKATA STVORILI BISE BOĻI USLOVI ZA UNAPREĐEŇE I PODIZANJE STOČARSTVA

Jedan od najtežih problema stanovništva brdskog dijela Bosanske Krajinne pretstavља snabdjevanje vodom. U srezovima Drvar, Bosanski Petrovac, Gračovo, Ključ i Mrkošićki Grad ima 80 sela bez vode. Stanovništvo ovih srezova odavno je nastojalo da riješi ovaj životni problem svog kraja, ali zbog nedovoljnih sredstava rezultati koji su do sada postignuti na tom planu su vrlo mali. Obzirom da su to vešim dijelom izrazito stočarski krajevi koji ne mogu opstati bez vode, ovo pitanje je skoro svakodnevno predmet diskusije na konferencijama i savjetovanjima na kojima se raspravља o potrebi izgradnje vodoopskrbnih objekata. Tako je i na nedavno održanoj konferenciji nekoliko krajiških srezova o unapređenju poljoprivrede u Ključu, između ostalog, vođena i vrlo živha diskusija o snabdjevanju vodom sela i planinskih pašnjaka. Koliko je ovaj problem krupan i značajan za privredni razvitak ovih srezova, najbolje mogu

ilustrirati podaci o stanju u ovom pogledu.

U mrkošićkom srezu, na primjer, 24 sela i zaseoka nema vode ni za najnužnije potrebe. Da bi se samo izgradili vodovodi za Sokočnicu, Čarđak i Trijebovo, potrebno je oko milijard dinara. Ovdje dolazi i izgradnja razvodne mreže. Za opravku vodovoda i izgradnju cisterne, potrebno je u Ključkom srezu oko 40 miliona dinara. U ovom srezu ima preko 10 sela bez vode sa preko pet hiljada stanovnika. Sa opravkom vodovoda međutim, samo unekoliko bi se riješio ovaj problem.

U Bosansko-petrovačkom srezu stanje nije ništa bolje nego u Mrkošićkom. Oko 20 sela i zaseoka ismaju dovoljno vode, a pašnjaci je nemaju nikako. U ovom srezu potrebno bi bilo izvršiti generalnu opravku vodovoda Smoļana - Petrovac i produžiti vodovodne krakove u sela opštine Brevsko.

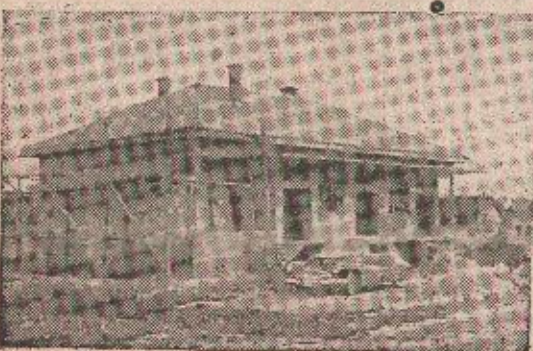
Drvarski srez obiluje sa dosta izvora vode i potrebno je poduzeti niz radova za njihovo iskorisćavanje. Sam grad Drvar oskudijeva sa vodom, a ono vode što ima, vrlo je nečisto i nezdravo za piće. U ovom srezu ima nešto oko 14 sela bez dovoljno vode. Neka sela već sama izgrađuju cisterne i vodovode kao na primjer Trubar. Izgradnjom tvornice celuloze ili

neke druge, snabdjevanje Drvara vodom bilo bi u mnogom riješeno.

Šumaska gradilišta pretstavља poseban problem u snabdjevanju vodom. Preduzeće drvne industrije »Грмеч« dovozi vodu na svoja radilišta u cisternama željeznicom. Ovo stvara veliku potешkoћu, naročito zimi, kada je saobraћај u застоју, a osim toga izdaci za prevoz vode su dosta veliki.

O tome uvjerljivo govori činjenica da željeznica za prevoz vode do šumskih radilišta naplati godišnje od preduzeća 12.800.000 dinara. Ako bi se izgradilo vodovodni sistem koji bi ova radilišta snabdjevalo vodom, on bi koštao nešto oko 50 miliona dinara. Znači, za skoro četiri godine isplatio bi se cijeli vodovodni sistem.

Snabdjevanje vodom svih ovih krajeva pretstavља ozbiljan i složen problem za koje se očekuje riješenje. Posve je sigurno da se ono ne može u skoroj budućnosti riješiti, ali se nametne potreba da se što detaljnije prouči kako bi i ovaj dio Bosanske Krajinne bio snabdjevan vodom. Prema predviđanjima stručnjaka kompleksno riješenje vodoopskrbe u ovim srezovima koštao bi oko pet milijardi dinara.

Stanica za nisko hlađenje

ОПШТИНА БАРАЋИ У МРКОЊИЋКОМ СРЕЗУ МЕЂУ НАЈБОЉИМА У НАШОЈ РЕПУБЛИЦИ

МЈЕШТАНИ ОВИХ СЕЛА АКТИВНО УЧЕСТВУЈУ У ЊИЛОВОМ ПРЕОБРАЖАЈУ

Организације Социјалистичког савеза и Савеза комуниста општине Бараћи у Мркоњићком срезу својом разноврсном активношћу, највише су допринјеле привредном преображају села ове општине, која је иначе за вријеме рата претрпјела многобројна пустошења. Њихов напредак нарочито се огледа у изградњи разних објеката за коју су заинтересоване не само масовне организације него и сво остало становништво. Мјештани општине Бараћи властитим средствима изградиле су моторни млин и за њега набавили потребне стројеве, а до Јасенових потока изградиле су пут у дужини од три километра. Поред споменика палим борцима за чије подизање је утрошено око пола милиона динара у материјалу и добровољној радној снази, народ ових села изградио је једну основну школу, а радом на друге три школе већ се приводе крају. Осим тога, крајем претпрошле године отпочела је изградња здравствене станице која ће поред ове општине служити и потребама становништва општина Герзоро и Подрашница као и још неких села сусједних срезова. Њену изградњу цимљено је Савјет за народно здравље НР Босне и Херцеговине и Предузеће дрвне индустрије „Грмет“ из Дрвара. Исто тако у изградњи се налази и зграда На-

родног одбора општине и стамбене зграде. Све ове радове становништво општине Бараћи извело је и изводи сопственим снагама, без икаквих доплати. Није случајно што је досада просјечно свако домаћинство ове општине осим добровољне радне снаге дало и повчане прилоге у висини од 10.000 динара. Народ ове општине намјеран у овој години да отпочне са изградњом двије осмолетке, ветеринарске амбуланте, пољопривредне станице, затим неколико путева и водоопкрбних објеката. Све ово говори да општина Бараћи може да послужи као примјер. И није чудно што се на недавном одржаном савјетовању о проблемима пољопривреде у Кључу, општина Бараћи истакла као примјер једне од најбољих општина у нашој Републици.

Т. Зелак

Изградња шумарских кућица на терену среза приводи се крају

Ради побољшања животних услова лугара који се налазе на терену недавно је почела изградња већег броја шумарских кућица на терену среза. Прије неколико година довршене су шумарске кућице у Бочцу и Опсјечком а ове године су довршене у Кадиној Води и Стратинској. Куће у Слатиши и Грабовцу налазе се у завршној фази. Свака од ових кућа има 2 конфорна стана, просторије за пријем теренских радника, канцеларије, вод за електрично осветљење и телефон. Поред тога, кућа у Кадиној Води има и водовод.

Допрема материјала на ова градилишта захтјевала је максимум залагања од грађевинских радника обзиром на удаљеност и непроходност терена. За успешан завршетак радова на овим објектима треба одати признање Шумској управи, као колективу а посебно другу Бранку Мајсторовићу, грађевинском референту.

М. Вујанић

За рад са тридесеторо дјеце, колико их је за сада смјештено у овом интернату, одређено је потребно стручно особље. Школоване ће трајати двије године. За то вријеме дјеца ће завршити основну школу по скраћеном наставном плану и програму. После завршетка школовања, Савјет за народно здравље ће и даље водити бригу око школовања ове дјеце, односно, старати се за њихово укључивање у одговарајуће занате.

Сејфо Билић

Отворен је интернат за ратну сирочад у Скендер Вакуфу

На терену Среза которварошког данас има преко 100 дјеце — ратне сирочади. Препуштени на милост старатељима, многа од ове дјеце уопште нису завршила основну школу. Зато је уназад неколико мјесeci овај проблем постављен пред Савјет за народно здравље и социјалну политику. После извјешног времена додесена је одлука да се за један до две дјеце отвори школа интернатског типа у досадашњем лечилишту у Скендер Вакуфу. Ова одлука је одмах и реализована.

Tri korisna predavanja na Narodnom univerzitetu

Posljednjih dana decembra mjeseca prošle godine, po pozivu Uprave Narodnog univerziteta i podružnice Udruženja pravnika, boravio je u Banjoj Luci Dr. Vojislav Spaić, vanredni profesor Pravnog fakulteta u Sarajevu. U toku trodnevnog boravka u našem gradu profesor Spaić održao je jedno predavanje na centralnoj katedri Narodnog univerziteta po temi: „Priroda društvene svojine“. U tom predavanju predavač je kritički izložio teorije i stavovišta koja su se u vezi sa ovim pitanjem u posljednje vrijeme pojavila u našoj zemlji. Drugo predavanje održao je o pitanju radničkog upravljanja u privrednim preduzećima na Radničkom univerzitetu i to specijalno za radne kolektive preduzeća u Predgrađu. Zadnji dan boravka u Banjoj Luci održao je posebno predavanje za podružnicu Udruženja pravnika po temi: „Teorija kauze u građanskom pravu“. U ovom pre-

davanju profesor Spaić prikazao je ukratko i na pristupačan način suštinu svog opširnijeg naučnog rada o ovom problemu, koji će uskoro izaći iz štampe. Pošto je, sa nizom primjera, uspio da jasno istakne praktični značaj ove teorije za rad sudova, relativno veliki broj pravnika, nakon predavanja, uzeo je učešća u diskusiji. Oni su postavljali pitanja i dobivali objašnjenja. Gledajući na broj posjetilaca i njihovo mišljenje o predavanjima koje je održao profesor Dr. Spaić, bez pretjerivanja se može reći da su ova tri predavanja zaista bila rijetka i neobično korisna za naš grad.

V.

U Kotor Varošu poboljšana električna rasvjeta

Do nedavno električna rasvjeta u Kotor Varošu bila je slaba zbog slabog i nedovoljnog kapaciteta mjesne električne centrale. Ali preduzeće destilacije drveta iz Teslića opravalo je i montiralo postojeća postrojenja i za potrebe centrale dobrovoljno ustupilo svoj generator. Montažom ovog generatora i opravkom električne mreže i ostalih postrojenja sada je omogućena mnogo bolja rasvjeta i veća potrošnja električne energije. Na ovaj način omogućeno je i postavljanje razglasne stanice radi čega je Narodni odbor prikupljao novčane priloge od preduzeća pa je uz pomoć Preduzeća destilacije drveta iz Teslića razglasna stanica prorađena.

Snabdjevanje Kotor Varoša električnom energijom u budućnosti još više će se poboljšati, jer postoje izgledi za korištenje dalekovođa iz Banje Luke, a i izgradnjom hidrocentrale na rijeci Vrbasji koja bi se podigla kada otpočne eksploatacija uglja na ovom srezu.

S. Bilć

Unapređenjem proizvodnje najviše se bavio prošle godine Radnički savjet Tvornice duvana

(Nastavak sa 1 strane)

radne snage radi što boljše održavanja mašinskog parka. Potrebe u kvalifikovanim radnicima bile još veće, obzиром да се u dogledno vrijeme očekuje da tvornica u Banjoj Luci dobije izvještaj broj novih mašina za izradu cigareta, rezacih strojeva i mašina za pakovanje. Iduće godine, kada se dobije strug, tvornica će moći da sama izrađuje potrebne mašinske dijelove za neke svoje strojeve.

Vodeći stalno računa o potrebama i zahtjevima tržišta, kolektiv tvornice uveo je proizvodnju ove godine i izradu cigareta „Zeta“ koja je danas pored „Morave“ najtraženija vrsta cigareta u skoro svim krajevima naše zemlje. Od kako je na planu poboljšanja kvaliteta proizvodnje kolektiv tvornice učinio značajan napredak, poljsnja cigareta koje izrađuje banjalučka tvornica je naglo porasla i skoro da premašuje njenu proizvodnju.

I na polju stručnog obrazovanja Radnički savjet tvornice poveo je ove godine više računa. U planu je da se održi šestomjesečni kurs za opšte obrazovanje i stručno osposobljavanje svih nedovoljno kvalifikovanih radnika, a koji inače rade na poslovima kvalifikovanih radnika. Na to u prvom redu upućuje i postepeni proces modernizacije tvornice koji će se ogledati u uvođenju novih, savremenijih strojeva za preradu duvana. Isto tako ove godine znatno je poboljšana i sistem higijensko-tehničke zaštite u preduzeću, obzиром да obavljanje nekih vrsta poslova kod prerade duvana negativno utiče na zdravlje radnika. Pored ornariča za ostavljanje odjeće i upotrebe ostalih zaštitnih sredstava, u odjeljenjima gdje su uslovi rada naročito teški, a to se odnosi na 70 radnih mjesta uvedeno je da se radnicima daje mlijeko za vrijeme rada i sve ovo što je Radnički savjet ovog kolektiva postigao od početka godine na polju unapređenja proizvodnje, najbolje govori o tome da je on svestrano ovladao problematikom radničkog samoupravljanja u tvornici. (č.)

МРКОЊИЋ — ГРАД ЗАНАТЛИЈА

РЕКОНСТРУКЦИЈА И ПРОШИРЕЊЕ ПРЕДУЗЕЋА „МЕТАЛАЦ“, КОЈЕ ЈЕ ОКУПИЛО НАЈБОЉЕ МРКОЊИЋКЕ МАЈСТОРЕ — КОВАЧЕ ДОПРИНОСИЈЕ РАЗВОЈУ МРКОЊИЋКЕ КОМУНЕ

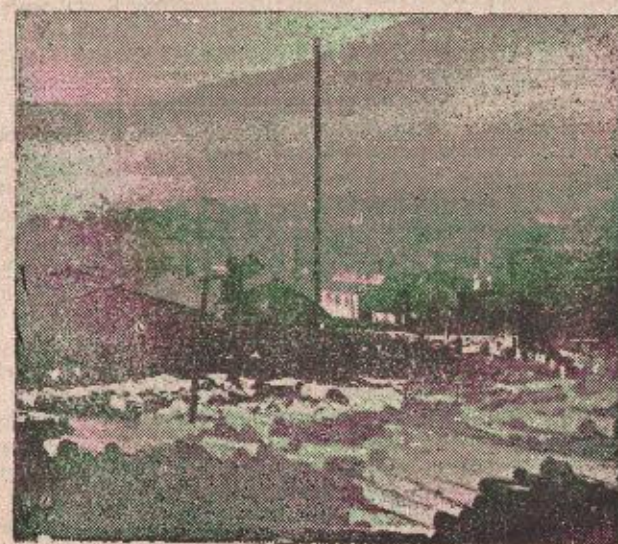
Живописни крајишки градић, Мркоњић Град, од давнина је познат по занатлијама и занатским производима. Још у ранијој историји Босне и Херцеговине највише се да се Мркоњић Град спомиње као мјесто мајстора ковача у коме се почела развијати израда жељезних предмета још за вријеме босанских краљева. Овдје још живи и изгледа да неће ни нестати традиција занатлије, а нарочито ковача. Она живи у срцима људи и постала је њихов саставни дио. Њихово знање преносило се с кољена на кољено: отац ковач — син ковач, отац обућар — син обућар итд. То углавном условљава да је сваки осми становник Мркоњић Града занатлија.

Предратне занатске радионице биле су веома примитивне, а занатлије су обављале своје занате без веће конкуренције и тиме подмиривали потребе сељака из околних села. Радило се без машина и готово сав алат израђиван је у самом мјесту — ручним радом. Једино је њихов углед подизао квалитет занатских производа који су и данас веома цијењени. Преко 250 година у Мркоњић Граду кују се косе, чувене по свом имену „варцарке“. Највећи понос је овдје позив ковача који се високо цијени. Они своју тајну успјешног каљења жељеза преносе с кољена на кољено. Није то уосталом више ни тајна, него вјештина и осјећај, јер је овим, као рођеним металцима, већ у крви тај посао и зато им добро успијева.

Али су се, папокон, и на овом сектору осјетиле видне промјене. Послијератних година, на традицијама старих заната, занатлије су се по струкама почели удруживати у занатске социјалистичке радионице, које су постепено, али сигурно, прерастале у солидна предузећа. Увођење машина и механизације веома је олакшано оснивањем занатских предузећа. У занатству су се почеле уводити машине које покреће електрична енергија и тиме замјењује људску радну снагу. Перспективе развоја занатства постале су јасне и

промјене за ових последњих пет-шест година веће су него за протлих стотину. Али, наравно, на унапређењу и сређивању занатства треба учинити још много.

Мркоњић Град, без сумње, има највише ковача. И захваљујући квалитету њихових производа развитак индустрије пије могао да потисне са тржишта косе „варцарке“, иако су оне много скупље од фабричких. Перспектива развитка пољопривреде затим локалне потребе, а прије свега жеља људи да стално унапређују свој рад, покренула је и радни колектив предузећа „Металац“ да размишља о својој будућности. У том циљу израђен је и већем перспективни програм производње.

Предузеће „Металац“, које је окупило већину мркоњићких занатлија, заузеле своје мјесто међу предузећима које ће снабдевати нашу пољопривреду, индустрију и грађевинарство са косама, ср-

повима, мотичицама за бањете, сјекирама за винограде, косијерима, бабцима и клепцима за косе, шпанским ексерима, рударским карбитним лампама, разноврсним лимарским и браварским израђевинама и другим. Реконструкција и проширење „Металца“ ће бити више допринос развоју мркоњићке комуне. Док се сада за израду једне косе ручним ковањем утроши скоро 3 сата, у новој фабрици за то неће требати више од пола сата. Слична продуктивност увећаће се и на другим производима. Вриједност производње повећаће се за 4 до 5 пута, док ће се цијене појединим артиклима знатно снизити. Радни колектив „Металац“ је, у циљу механизације предузећа, са 18 милиона динара помоћи у виду инвестиција и са неколико милиона властитих средстава већ набавио неколико машина и тиме увећао производњу у прошлој години за 50%.

Захваљујући просперитету овог предузећа и развоју занатских задруга, свакодневно је мање оних занатлија који раде код приватних послодаваца. „Металац“ ће проширењем свог предузећа према перспективном плану, број запослених занатлија увећати са 80 на 175 радника. И ових тридесетак занатлија који већ раде код приватних послодаваца, отићи ће на запослење у ово предузеће. Али занатске задруге: кројачка и обућарска, веома споро напредују. Годинама код њих је исти број радника и начин производње. Већ изучени ученици морају тражити ново запослење у другим предузећима.

Постоје, дакле, веома повољни изгледи да би се и са малим средствима занатство у Мркоњић Граду могло знатно унаприједити. „Металац“ има перспективу да постане модерно предузеће, а обућарска и кројачка задруга солидне занатске социјалистичке радионице. Овдје би се, извјесним олакшицама у социјалистичком занатству и помоћи у виду кредита за набавку машина и изградњу просторија и постројења, занатство знатно унаприједило. Тиме би се скоро ријешило питање туђе радне снаге у занатству. „Металац“ би са 150 милиона динара кредита за инвестиције заузео мјесто модерног и рентабилног социјалистичког предузећа.

Радиој ЈАРИЋ

Davanjem stipendija preduzeća bi mogla doprinijeti opštem i stručnom obrazovanju radnika i službenika

U okviru opštih nastojanja na planu obrazovanja radnika i službenika u našoj zemlji i njihovog stručnog osposobljavanja, veliki broj naših kolektiva pravilno su shvatili ovaj zadatak koji stoji pred našom zajednicom i omogućili svojim radnicima i službenicima pohađanje škole ili gimnazije, i u Banjoj Luci ima preduzeća i ustanova koje su povele brigu u tom pravcu, a najbolji primjer predstavlja preduzeće drvne industrije »Vrbas«.

Preduzeće »Vrbas« stipendira 4 redovna stipendista, i to dva studenta, jednog člana Srednje ekonomske škole i jednog druga koji se nalazi u Srednjoj partijskoj školi u Sarajevu. Njihove stipendije mjesečno izlaze blizu 30.000 dinara. Pored ovih redovnih daka, preduzeće stipendira i pet svojih službenika koji pohađaju privatno gimnaziju i ekonomsku školu, Trojci od njih redovno se isplaćuju stipendija u iznosu od po 2.500 dinara, a ostaloj dvojici po 1.000 dinara mjesečno, pored troškova za polaganje ispita. Pored toga preduzeće je omogućilo ovim službenicima korištenje pogodnih prostorija za učenje tako da su nastavnici koji vrše instruktaž, a i sami učenici u mogućnosti da svakog dana poslije podne rade i uče u preduzeću.

Ovaj lijep gest preduzeća »Vrbas« prema svojim službenicima svakako je za pohvalu, obzirom da je na taj način ljudima koji nisu mogli da pohađaju školu u vrijeme kada im je to odgovaralo, uslijed rata ili drugih smetnji omogućeno da steknu potrebno obrazovanje.

Iako ovo nije usamljen primjer obzirom da ima još službenika koji se zalažu da se školuju na razne načine i plaćaju nastavnika

od svojih mjesečnih primadležnosti, ima slučajeva da pojedina preduzeća odbijaju molbe svojih službenika za pomoć u tom pogledu. Nema sumnje da su ovakvi stavovi pojedinih naših preduzeća nepravilni, a naročito onih koja zaista mogu da pomognu svojim službenicima i radnicima. Kada je nedavno, na primjer, jedan službenik građevinskog preduzeća »Krajina« podnio molbu svom preduzeću za stipendiju, dobio je odgovor da je to lična stvar pojedinca. Tako su odbijene dvije mol-

be ovog službenika da mu se dodijeli stipendija.

Vjerovatno da ima još ovakvih slučajeva i u ostalim našim preduzećima. Međutim sigurno je da jedno naše preduzeće neće ništa izgubiti sa stipendijom od 1.000 do 2.000 dinara koju daje svom službeniku mjesečno za plaćanje nastavnika koji ga instruišu.

Po primjeru preduzeća drvne industrije »Vrbas« mogla bi da pošu mnoga naša preduzeća.

S. Dž

Izvodljivo a dobro i korisno

U okolnim selima Banje Luke kulturni nivo seljaka je na niskom stepenu. Znamo da postoje objektivni i subjektivni razlozi za ovu neprosvjedenost, ali ima mnogo propusta koji se ne mogu opravdati. Banja Luka kao kulturni centar Bosanske Krajine nije dovoljno učinila za podizanje kulturnog nivoa seljaka iz okoline, a ako i jeste onda se to svodi najčešće na posjete selu od strane radnih kolektiva, nekih preduzeća ili od strane škola. Međutim, to je ipak sve malo i neznačajno u odnosu na ono što se moglo učiniti.

Postoji i jedan vrlo popularan i rentabilan način da se našem selu u kulturnom pogledu vrlo jednostavno, ali mnogo pomogne. Naime, poznato nam je da na banjalučku pijacu pazarnim danom dođe veliki broj seljaka iz skoro svih okolnih sela da prodaju svoje robe.

U našem gradu postoji pet bioskopa od kojih 4 neprekidno rade,

a znamo i to da bioskop doma JNA povremeno radi. Zašto se ne bi utorkom prije podne, naprimjer, organizirala predstava za seljake koji bi se za vrlo kratko vrijeme navikli na film?

Razumije se da u početku ne bi išlo sve glatko i da bi u početku bioskop možda bio u defektu, ali je glavno da bi se nakon nekoliko predstava postigao uspjeh. Kad sam o tome razmišljao, poslušao sam se primjerima nekih gradova, koji to već imaju, a razmišljao i o svim poteškoćama koje bi nastupile u toku. Među prvim poteškoćama bila bi nabavka i izbor filmove. Ova je maguča riječ samo ako se zainteresuje u prava bioskopa. Postoji veliki broj kratkometražnih filmova iz oblasti poljoprivrede i šumarstva, pa i medicine i drugih.

Za održavanje predstava bilo bi najpovoljnije vrijeme između 11-13 časova.

M. M.

Народна читаоница у Бос. Новом има 356 чланова, а библиотека 2288 књига

У Босанском Новом постоји лијепо уређена читаоница, у којој је смештена и библиотека. У читаоницу стижу скоро сви дневни и неки недељни листови. Ова читаоница данас броји 356 чланова који су уједно чланови и библиотеке. Библиотека је снабђена са укупно 2288 књига, што је довољно, с обзиром да је Босански Нови мало мјесто. Велики број чланова Народне читаонице су ученици гимназије и још неких школа. Ове године библиотека је добила сталног библиотекарa, тако да је грађанима нашег града омогућено да лакше дођу до књиге него прошле године.

Велика је штета што су неки омладинци схватили читаоницу као »каробиницу« или »рин«.

О овоме би требало повести више рачуна, рачунајући да је читаоница једина културна установа у Босанском Новом.

Драгољуб МУТИЋ

НАСТАВНИ ФИЛМ „ОДЈЕЉЕЊЕ У НАПАДУ“ ПРИКАЗАН ЈЕ У БОСАНСКОМ НОВОМ

27 децембра прошле године приказан је наставни филм »Одјелење у нападу« за резервне официре, подофицире и припаднике предвојничке обуке виших разреда гимназије. Филм је даван бесплатно у кино-сали »Босна« у Босанском Новом. То је први наставни филм овакве врсте приказан на екрану Босанског »Босна« у Бос. Новом, а примљен је са много интереса.

Драгољуб МУТИЋ

Аматери у Пријебјезима дали су досад 8 успјелих приредби

Прије непуно годину дана у Пријебјезима је по први пут основано културно умјетничко друштво у које се учланило 50 омладинаца и омладинки. Обзиром да друштво није имало одговарајуће просторје за рад то је за прво вријеме кориштена једна просторија у основној школи. Народни одбор среза показао је разумјевање за ову акцију те је са своје стране пружио потребну новчану помоћ. Из ових друштвених кредита набављен је један дио намјештаја, извршена оправа просторија и купљен извјестан број књига за библиотеку. Среска читаоница и друге друштвене организације су одмах последице отво-

рења просторија поклониле овом друштву преко 150 комада изабраних књига. Ово је за почетак доста, али ће се у овом правцу морати много више учинити.

Захваљујући залагању претседника друштва другу Марку Павловићу, колектив је успио да да осам приредби на Србачком и Босанскоградском срезу. Послије летњег распуста овај учитељ је премјештен, а на његово мјесто је дошао учитељ Станишић који је такође пријеран просвјетни радник. Пored осталих, у овом друштву се необично много залаже и омладинка Јоца Скробња.

Ђуро Милетић

IZAŠLA JE IZ ŠTAMPE KNJIGA „BOSANSKE NARODNE PJESME“ RAD BANJALUČKOG KOMPOZITORA I MELOGRAFA V. MILOŠEVIĆA

Narodni muzej Banje Luke (odjeljenje za muzički folklor) izdao je nedavno i knjigu »Bosanskih narodnih pjesama« od Vlade Miloševića. Knjiga je vrlo ukusno opremljena, tiskana na dobrom papiru sa potrebnim objašnjenjima, što će potvrditi i svaki njen čitalac. No time je opisan samo vanjski izgled knjige, a o sadržaju, praktičnoj upotrebi, kao i historisko-umjetničkoj vrijednosti takvog djela treba da se napose piše i govori.

Ni jedan se narod ne može takmičiti s našim narodom po bogatstvu stvaralaštva i šarolikosti narodne pjesme. Od kolijevke sve do groba opjevan je život od najveselijih do najstrašnijih događaja. Te pjesme niču u narodu, a predajom ostaju daljnjim pokoljenjima. Naravno, da su se takvom usmenom prodajom mnogo izmijenile od svojeg početnog oblika, no upravo na taj način postaju pravo narodno blago, jer se predajom zaboravlja ime prvog i prvog kompozitora — amatera.

Da pjesme postepeno ne padnu u zaborav, postoje melografi, t. j. zapisivači takvog narodnog blaga. Mnogi su domaći i strani kompozitori osvjegli svoje kompozicije našim narodnim melosom, ali su rjeđi kompozitori koji se uz svoje kompozicije posvete sabiranju narodnih pjesama. Njih treba još više cijeniti, jer je to ogroman trud i velika ljubav za takav poziv.

Ime Vlade Miloševića kao kompozitora i melografa prošlo se i van granica naše domovine. Rođen je u Banjoj Luci, gdje je i odrastao, završivši srednju školu. Muziku je studirao u Zagrebu, Beču i Pragu. Po svršenim studijama vratio se u domovinu. Kroz sve njegove brojne kompozicije provejava istinska narodna melodija kojoj je odan svim srcem. Uvidjevši kako mnoge narodne pjesme tonu u zaborav, a u želji da nam se sačuvaju, odlučio se s puno poštivošću na taj težak posao. Putujući od mjesta do mjesta širokom Bosanskom Krajinom uspio je već dosada da sakupi lijep broj starih tipično bosanskih pjesama, od kojih se neke gotovo već ni ne pjevaju, ili bar ne tako često.

Ova knjiga sadrži 150 pjesama sakupljenih širom naše lijepo Bosne. Tom knjigom je Vlado Milošević vidno obogatio muzički folklor našeg muzeja, a širokim narodnim masama omogućio je da se upoznaju sa originalnim bosansko-narodnim pjesmama.

Smatram da je istinska potreba svakog našeg čovjeka, iole muzički obrazovanog, da posjeduje u svojoj biblioteci i ovakvu knjigu — a da o kulturno-umjetničkim ustanovama i ne govorim — kako bi se naša narodna pjesma što bolje sačuvala i sve više proširila u javnosti.

prof. R. Keler Jurdana

Vlado Milošević

Plodan rad kulturne grupe u Povelicu na Srbačkom srezu

Selo Povelice je prije rata imalo primjeran dom koji je kasnije bio zapušten i van upotrebe nekoliko godina. Tek prije nekoliko mjeseci učinjeni su prvi pokušaji da se dom opravi i stavi na raspolaganje omladini. Skoro svake nedjelje organizirane su akcije, a odziv omladine bio je velik. I stariji su često navraćali i pomagali. Rad je napredovao i postepeno su počele da se naziru konture izmjenjenog lica ove stare građevine.

Otvorenje doma obavljeno je na Dan republike, tj. 29 novembra uz veliko učešće naroda iz okolnih sela. Kulturna grupa pripremila je tom prilikom lijep program.

M. Vučenović

Нова школа у Календерима

Села Календери, Горња Слабина, Гумњани и Мраво Поље у Срезу босансконовомском недавно су на веома свечан начин прогласила отворене основне школе.

PRIMJEĆUJE SE OSJETAN PORAST I VEĆI INTERES ZA RAD PROSVJETNIH TEČAJEVA

Na terenu opštine Bosanska Kostajnica rade četiri tečaja za zdravstveno prosvjetnovanje omladine sa 130 polaznika. Na tečaju je uveden i predmet krojenja, a za predavače su angažovani stručni radnici iz preduzeća za izradu odeće »Bosanka«. Uvođenje ovog predmeta privuklo je daleko veći broj ženske omladine na tečaj.

U toku zime rad tečajeva će se proširiti i na okolna sela i zaseoke.

M. P.

ISPRAVAK

U Novogodišnjem broju objavili smo kritički osvrt o Banjalučkom pozorištu od zagrebačkog pozorišnog kritičara Vlade Mađarevića. Greškom korekture naznačeno je u uvodu članka da je V. Mađarević kulturni recenzent Matice Hrvatske u listu »Vjesnik«, umjesto i lista »Vjesnik«. Molimo čitaoce da ovu ispravku uvažavaju, jer ta funkcija ne postoji i sama je po sebi besmislena.

Милан Пешић

Problem o komz naša kulturno umjetnička društva nisu još pavela računa

KORISTAN PREDLOG ISKUSNOG POZORIŠNOG RADNIKA

Sve življi tempo razvika društvenih odnosa naročito na kulturnom polju uslovljava i formiranje mnogobrojnih kulturno umjetničkih društava i grupa. Međutim, kod formiranja ovakvih ustanova vođeno je računa skoro o svemu osim o izgradivanju stručnih kadrova, u ovom slučaju, vlasuljarskih kadrova. Redovna je pojava da su maske slabe, žminka takođe i da to dolazi od izražaja na sceni. Gledaoci to redovno primjećuju, stavljaju primjedbe a ponekad i rezduju. Da li se u tom pravcu moglo nešto učiniti?

Prve pogreške su učinjene odavno. Za vlasuljare pri narodnim pozorištima primani su učenici, a ne praktičanti-volonteri, koji su izučili brijačko-frizerski zanat. Pozorišni vlasuljar mora poznavati rad sa britvom, makazama, željezom za ondulacije i manikiranje, isto tako, kao i rad sa muškim i ženskim perikama. Iz svega ovoga proizlazi da bi bilo nužno, i mnogo bolje, primati na ove dužnosti svršene učenike brijačko-frizerske struke. Tek tada bi se moglo govoriti o pravilnijoj raspodjeli kadrova i pomoći koju bi oni mogli pružiti amaterskim društvima i kulturnim grupama u gradu i selu.

Možda ne bi bilo loše da se u gradu organizuje jedan polugodišnji tečaj za vlasuljare na koji bi se primali učenici iz pomenute struke, i to oni, koji imaju volju da se posvete radu u vlasuljarskoj struci. Ove bi imale vidnog odnosa i na kvalitet predstava koje bi davala amaterska društva.

J. Kuruzović

Period skupština

Upravo smo ušli u period kada se održavaju godišnje skupštine društava i klubova. Ove godine skupštine će vjerujemo biti znatno uspješnije — plodnije. Ovo bi se trebalo naročito da odnosi na skupštine nogometnih klubova, jer je Upravni odbor banjalučkog pomsaveza nedavno održao sastanak sa predsjednicima klubova sa teritorije Pomsaveza, na kojem se je govorilo o pretstojećim skupštinama, odnosno sugeriralo da se ove skupštine dobro i na vrijeme pripreme.

Smatramo da će ovogodišnje skupštine biti znatno plodonosnije, ako se izvještaj o radu ne bude samo bazirao na podacima tehničke prirode: broju održanih sastanaka uprave ili sa igračima, broju odigranih utakmica, o prihodima ili otišlim članovima. Izvještaj bi trebao zahvatiti probleme pred kojim se je nalazio ili nalazi klub, kako i na koji način se je dolazilo ili treba doći do njihovog rješenja, zatim treba govoriti o brizi prema podmlatku, o kojem dobar dio naših klubova nije vodio računa, zaboravljajući da se baš iz redova vlastitog podmlatka stvaraju najvjernije i najveće snage, odnosno da izlaz iz krize ne treba tražiti u dovođenju igrača sa strane.

Pored toga kroz svoj rad skupština treba da osudi — najostrije kritikuje sve izazivače nereda. Obzirom da su se među izazivačima u nekim slučajevima nalazili i odbornici klubova iste bi trebalo smjuniti iz odbora, jer njima je poverena odgovorna uloga da vaspitavaju — a u cilju iskorijenivanja nepoželjnih pojava na našim sportskim terenima, a kao izrednici namijenjeni im ulogu, ne mogu izvršavati.

Isto tako na godišnjim skupštinama treba govoriti o kršenju amaterskih propisa na kojima počiva naš sport tj. treba iznositi prekrsaje ovakve prirode unutar kluba, što znači da treba povesti nepoštednu borbu protiv onih koji krše ove principe, jer to je ujedno i jedini put koji će donijeti ogromne koristi i zajednici i našem sportu.

Radu skupštine trebali bi pružiti konstruktivnim sugestijama pomoć i delegati viših foruma koji će prisustvovati skupštini. Da bi u ovome uspješni: delegati se trebaju isto tako pripremiti za pretstojeće skupštine te trebaju do detalja upoznati probleme i rad društva i klubova čijim skupštinama će prisustvovati, jer samo na taj način njihovo prisustvo neće biti formalnog karaktera — što je nažalost dosada često bio slučaj.

Iz ovog slijedi da treba izvršiti sve pripreme veoma brižljivo i na vrijeme, kako bi rad skupština bio što plodniji i konstruktivniji, a u cilju daljeg učvršćenja pojedinih klubova — društava.

Udruženje ribolovaca u idućoj godini očekuju obimni zadaci

ZASTITA RIBE I IZGRADNJA MRESTILIŠTA U PRVI PLAN

U prošloj godini pred kolektiv Društva ribolovaca postavio se niz problema koji su tražili odgovarajuće rješenje. Udruženje je dalo 370.000 dinara kao prilog za izgradnju Ribarsko-lovačkog doma, ne računajući dobrovoljnu radnu snagu koju su dali članovi. Takođe je održana velika ljetna zabava sa tombolom, čiji je prilog uložen u izgradnju doma. Društvo

je uz pomoć Saveza udruženja ribolovaca BiH i Narodnog odbora grada Banje Luke organizovalo u protekloj godini vrlo uspješnu izložbu ribarstva Bosanske Krajine. Ova izložba će se sa izvjesnim dopunama već u idućoj godini pretvoriti u republičku izložbu. Društvo je pripremlilo potrebne planove za izgradnju mrestilišta Klačnik, koji će se podići

nedaleko od Lijeve Novoselije. Nedavno je uz pomoć Narodnog odbora grada zasadeni oko 2.000 komada bora u predjelu gdje će

Na ovoj skupštini je dato mnogo korisnih predloga za unapređenje ribljeg fonda, za zaštitu rijeka od ribo-kradica i drugih štetočina. Predloženo je da se zabrani lov mladice i lipjana na toku Vrbasa od ušća Vrbanje pa uzvodno do ušća Svrakave. Ovom mjerom bi se postiglo da se mladice lipjana i mladice koje će se odgajati u mrestilištu Klačnik i svake godine puštati u zabranjeni tok Vrbasa, može nesmetano razvijati. Predloženo je, da se zabrani lov mrežom na cijelom toku Vrbasa, kako bi se spriječilo prekomjerno izlov ribe i samim tim smanjenje ribljeg fonda. Društvo će dobrovoljnim prilogom svojih članova obezbijediti novčana sredstva za plaćanje čuvara na zabranjenom toku Vrbasa.

Udruženje ima u planu da u idućoj godini pripremi proslavu 30-godišnjice svog postojanja, na koju će biti pozvani pretstavnici sportskih ribolovaca iz čitave naše zemlje. Tom prilikom će se održati takmičenje u vještinama iz sportskog ribolova — prvo ove vrste kod nas.

Skupštini je prisustvovao i drug Anton Fujs, predstavnik Udruženja ribolovaca Narodne republike Hrvatske. Na kraju je izabran novi upravni, nadzorni i disciplinski odbor. D. Stanarević

biti sagrađeno mrestilište, tako da će se za izvjesno vrijeme ovo mrestilište nalaziti u sredini borove šume.

STONI TENIS

ZAVRŠENO JE SREDNJOŠKOLSKO PRVENSTVO

U toku prošle nedelje završeno je srednjoškolsko prvenstvo u stonom tenisu za naslov srednjoškolskog ekipnog prvaka. Kao što se je i očekivalo — nakon poraza ekipe Ekonomske škole, ekipa Gimnazije u sastavu: Kojić, Karadža, Grubor osvojila je — ne pretrpivši ni jedan poraz naslov prvaka, izgubivši u prvenstvu samo 9 pojedinačnih susreta. Na ovaj način ekipa Gimnazije zadržala je naslov srednjoškolskog prvaka, osvojen prošle godine.

I ove godine organizacija prvenstva bila je na zadovoljavajućoj visini što je dobrih dijelom zaslugom druga Ercega Vlade, koji je sproveo organizaciju ovog prvenstva.

Prvenstvo je pokazalo da ekipe: Gimnazije, Ekonomske, Medicinske i Industrijske škole znatno po — kvaliteti otkaču, od ostalih ekipa. U ovogodišnjem prvenstvu ekipe Ekonomske škole i Srednje medicinske škole ugodno su iznenadile svojom igrom, a i plasmanom. Isto tako je prijatno iznenađenje napravila i ekipa Škole učenika u privredi — koja je zauzela VI mjesto iako prvi put učestvuje u ovom natjecanju.

Tabela prvenstva prije susreta Šumarska škola — Poljoprivredna škola ima sljedeći izgled:

1 Gimnazija	8 8 0 79:9	8
2 Ekonomska	8 7 1 66:22	7
3 Medicinska	8 6 2 55:33	6
4 Industrijska	8 5 3 56:32	5
5 Tehnička	8 4 4 49:39	4
6 Učen. u privr.	8 3 5 39:49	3
7 Trgovačka	8 1 7 17:71	1
8 Poljoprivredna	7 0 7 9:68	0
9 Šumarska	7 0 7 4:73	0

Najzabudljiviji susret u toku prvenstva bio je susret između ekipa Gimnazije i Ekonomske škole, koji je odlučivao prvaka. Istovremeno, ovaj susret je bio i najkvalitetniji. Najbolji igrači prvenstva bili su: Reljić (škola u-

čenika u privredi), Kojić (Gimnazija), Kulenović (Ekonomska), i Jekić (Industrijska) koji je sa svojim nedolaskom na odlučne susrete svoju ekipu znatno oštetio. Nedisciplinirana Jekića je glavni uzrok slabog plasmana ekipe Industrijske škole.

Mislimo da bi u najskorije vrijeme trebalo održati stonoteniski susret između reprezentacije srednjih škola i reprezentacije grada ili održati susret prvaka radničkog i srednjoškolskog prvenstva, jer bi ovi susreti bili bez sumnje od koristi po stonotenisere našeg grada koji »oskudijevaju« u susretima.

FABRIKA CELULOZE U IZGRADNJI - BANJA LUKA

R A S P I S U J E KONKURS

Za 15 kvalifikovanih radnika za kuhaonu, bjelionu, pripremu kiseline i uparivanje lužine.

USLOVI:

- 1) Završena industrijska škola ili 4 razreda srednje škole
- 2) Praksa kvalifikovano radnika najmanje 3 godine u metalnoj ili hemiskoj industriji.
- 3) Regulisana vojna obaveza

Kandidati treba lično da se jave 15 januara 1955 g. u Fabriku celuloze, Marije Bursać br. 7 i da donesu slijedeća dokumenta:

- a) liječničko uvjerenje da su zdravi i sposobni za rad.
- b) svjedočanstvo o završenom školovanju
- c) uvjerenje o regulisanju vojne obaveze.

Prednost imaju kandidati sa znanjem njemačkog ili francuskog jezika.

Poslije prijema kandidati će biti upućeni na 9-to mjesečnu praksu u tvornicu celuloze — Prijedor.

Kratke vijesti

U nedelju, 9 januara 1955 godine banjalučki biciklisti okupljeni u BSK-u održaše svoju prvu godišnju skupštinu u prostorijama Doma kulture Drugog kvarta (bivšim Kasino) sa početkom u 10 časova prije ponoćne.

Obzirom da je ovo prva godišnja skupština banjalučkih biciklista vjeruje se da će dobar dio ljubitelja biciklizma prisustvovati ovoj skupštini.

Društvo tjelesnog vaspitanja „Parizan“ (Baňa Luka) održa-

he u utorak 11 januara 1955 godine, u prostorijama društva redovnu godišnju skupštinu, kojoj bi trebali prisustvovati svi članovi i prijatelji društva. Početak skupštine je u 17 časova.

Banjalučki BSK je nedavno angažovao druga Đubrilićevića, doskorašnjeg trenera Bora i drugogodišnjeg igrača sarajevskog Hajduka za trenera nogometne ekipe. Pod njegovim su rukovodstvom već otпочele pripreme za iduću sezonu.

Radnički Savjet Trgovačkog preduzeća „UZOR“ KLJUČ u saglasnosti sa komisijom Narodnog odbora sreza Ključkog za postavljanje direktora

R A S P I S U J E KONKURS

Za radno mjesto direktora preduzeća

Uslovi: završena trgovačka akademija ili njoj ravna stručna škola i 10 godina prakse u trgovini.

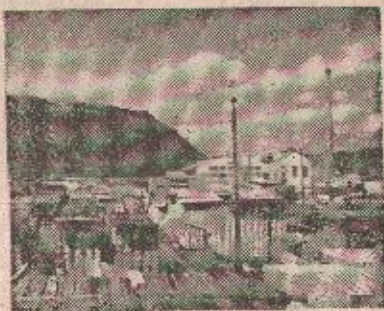
Sva potrebna dokumenta po Zakonu o državnim službenicima dostaviti Sekretarijatu za privredu NOS-a Ključ najkasnije za 10 dana od objavljivanja ovog konkursa (oglasa).

U Zdeni radi sa uspjehom kolektiv preduzeća drvne industrije

»SANA«

Pod blagim prevojima brda koja sačinjavaju ogranke planine Grmeča nalazi se selo Zdena, čuveno iz Narodnooslobodilačke borbe. Prošle godine kada je proslava ZAVNOBIH-a dovela u Sanu hiljade i hiljade ljudi oči mnogih posjetilaca sa iznenađenjem su otkrile da je i u ovom udaljenom kraju industrija zahva-

tila duboke korjene. Umjesto nekada male planice, koja je zaposljavała minimalan broj radne snage iz Sanskog Mosta i okoline sada se podiže i punim kapacitetom radi socijalističko

preduzeće drvne industrije koje nosi ime »Sana«. Na domak bogatstava koje pruža drvna masa Grmeča u selu Zdeni stvoreno je preduzeće koje sa nizom svojih šumskih manipulacija koje se protežu u Laništu i Mijačici stvara bogati asortiman robe na drvnom tržištu.

Gateri zuje, lokomotive sa vagonetima natrpanim drvenom gradom, bukovim trupcima, janskim drvetom i bukovim ogrjevnim drvetom jure. Sve to pruža sliku užurbanosti i raznovrsnosti poslova u ovom preduzeću. Iako još mehanizacija nije uvedena na svim onim mjestima gdje je to u šumskoj sječi moguće, uspjesi i rezultati koje radni kolektiv preduzeća »Sana« postiže vrijedni su da se zabilježe. Nije zato ni čudo što su i obližnje komune zainteresovane za rad, a pogotovo za unapređenje proizvodnje u preduzeću »Sana«. Prečišćena dobit u prošloj godini ostvarena je sa 125% i to zahvaljujući stvarnom uspjehu u radu preduzeća, rezultatima napora u izvršenju plana, borbi za štednju, većoj produktivnosti rada itd. Sve je to uticalo da su obližnje zainteresovane komune uvijek dosada pokazivale dosta razumijevanja za potrebe preduzeća, na-

ročito Ključ i Sanski Most koji su povećali učešće u dobiti na 30%.

Pred kraj godine Radnički savjet polagao je računa svom radnom kolektivu. Iako još higijensko-tehničkoj zaštiti rada na šumskim radilištima nije posvećena ona pažnja koja je potrebna, to se ne bi moglo reći za zalaganje i uspjehe koji su postignuti u opštem i stručnom obrazovanju radnika i kulturno-prosvjetnom radu. U kolektivu rade tri dvogodišnje škole koje posjećuje oko 150 slušalaca, a u Sanskom Mostu otvara se radnička gimnazija u koju se već upisalo 50 radnika. Na svakom većem radilištu postoji čitaonica u kojoj se odvija kulturno-prosvjetni rad, pa su nedavno za njih naručeni radio-aparati. U stručnom

obrazovanju radnika učinila je šumska željeznica najviše i to kroz obavezne časove stručne nastave četiri puta nedeljno. Osim toga ekskurzijama i posjetama srodnim kolektivima u Hrvatskoj i Sloveniji radnici preduzeća »Sana« postigli su takođe mnogo.

Kako će u ovoj godini početi izgradnja i novih objekata u cilju proširivanja djelokruga rada preduzeća »Sana« jedna grupa radnika uskoro će otići u preduzeća sa dužom i većom praksom da se obuču za rad u parketari, sandučari, bazenima za bukovinu itd.

Svi uspjesi i naponi koji su uloženi u radnom kolektivu »Sana« radaju bogatim plodovima, iako ni malo nije lako obavljati ovu granu privredne djelatnosti. Radilišta udaljena po nekoliko desetina kilometara otežavaju u mnogome proces rada. Pa ipak svojom proizvodnjom, svojim asortimanom robe i svojim pozicijama na drvnom tržištu preduzeće drvne industrije »Sana« iz Zdene steklo je renome naprednog radnog kolektiva koje stalno povećava produktivnost rada.

Čestita svim svojim poslovnim prijateljima i mušterijama

SRETNU NOVU

1955

GODINU

sa željom da posjetite našu prodavnicu i uvjerite se u naš kvalitet

KU IZ BANJU LUKU

U kolektivu „Jelšingrad“ održana su dva uspješna predavanja

Po predavačkoj aktivnosti u krugu kolektiva Tvornice i ljevaonice čelika »Jelšingrad« prošla godina bila je plodna i rekordna, kako po broju posjetilaca tako i po broju održanih predavanja. Nedavno je Dr. Vojislav Spajić iz Sarajeva održao veoma uspješno predavanje

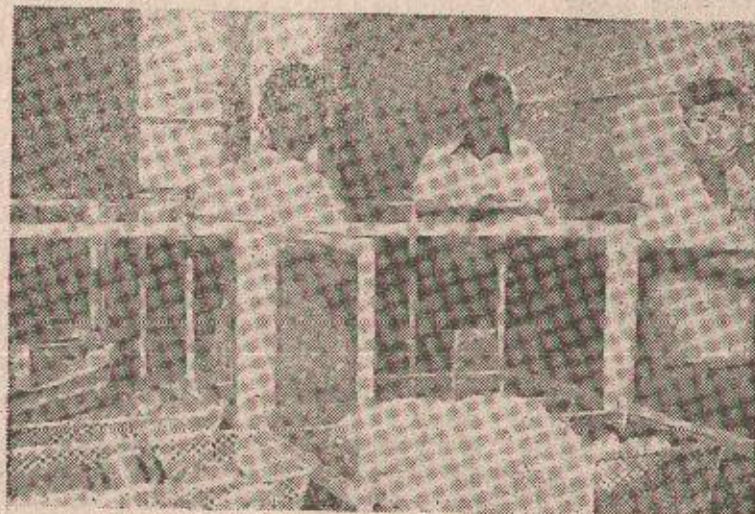
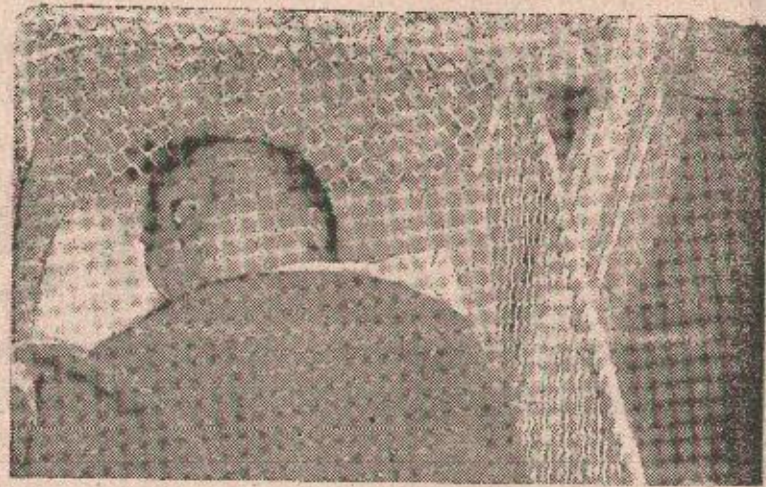
na temu »Pitanje prava upravljanja u privrednim organizacijama«. Drugo predavanje bilo je posvećeno »Osnovama našeg društvenog sistema i društvenog plana za 1955 godinu«, koje je održao Ing. Dragoslav Mirković, direktor »Jelšingrada«. N. Lemić

Uspješno predavanje za rezervne oficire

U vazduhoplovnom garnizonu Zalužani održano je uspješno predavanje za rezervne oficire grada sa temom »Pregled razvika avijacije u svijetu i kod nas«. Ovo nije prvo predavanje ove vrste. Nedavno su takođe održana predavanja o iskustvima iz Korejskog rata, kao i predavanje o razviku savremenih oklopnih jedinica. Radi očiglednosti izvedena je i jedna pokazna vježba

uz učesće tenkovskih jedinica. Uz pomoć garnizona JNA predviđa se izvođenje niza pokaznih vježbi i predavanja pri čemu će teme iz oblasti vazduhoplovstva zauzeti vidno mjesto u nastojanjima da se rezervnim oficirima omogući bolji i neposredniji uvid u razvika ove, za odbranu zemlje, veoma važne grane naše Armije. S. Ahmetašević

U prvim časovima Nove Godine grad se povećao sa nekoliko novih stanovnika. Prvi od njih bila je djevojčica naše sugrađanke učiteljice Paule Gajić

DOPISI ČITALACA

Tunel od sto kilometara

To nije nikakav tunel već putnički voz br. 1517 na relaciji Banja Luka — Bosanski Novi, a koga su tako putnici prozvali, koji često tim vozom putuju. Više puta cijela kompozicija nema osvjetljenja tako da su putnici kao i osoblje željeznice izloženi raznoraznim i nemilim događajima. Tako na primjer putnici često puta reaguju, jer sjedaju na nečista sjedala i gube stvari. Na ovo sasvim opravdano pitanje putnika konduktori odgovaraju da »nema plina«. Posebno je »pitanje »nestanka« kofera i slično, šta se vrlo često dešava. Pošto sam jedan od stalnih putnika na ovoj relaciji

svjedok sam nekih nemilih događaja. Svaki dan vagoni su puni sepea sa živinom, tako da se ne može proći, a na klupama mnoštvo sitnih kokošijih ušiju. Ovakvo higijenski obezbjeđeni vagoni često su uzrok raznih oboljenja, što je velika šteta po zajednicu. Taj voz skoro svaki dan kasni, nekad

i po dva sata, a često puta se desi da mnogi putnici, i pored voza, idu pješice ili se vraćaju kući. Česti uzrok zakašnjenja je i okretanje lokomotive u Prijedoru. O svemu ovom Direkcija željeznice i nadležni trebali bi povesti više računa. Dragoljub MUTIĆ

Osnovna škola pretvorena u privatni stan

Čudnovato je to, ali ipak tačno da je osnovna škola u Laktašima pretvorena u stanove za nastavnike i učitelje. Velike i svijetle učionice sada su ispregrađivane.

Od njih su napravljeni stanovi a učenici osnovne škole sjede i uče u jednoj nevelikoj prostoriji koja je vezana za šupu gdje seljač dovoze drva, svraćaju kola i hrane svinje.

Istina je da će Laktaši uskoro dobiti lijepu Osmogodišnju školu gdje će biti smještena i osnovna, ali, bez obzira na to, ovo se nije smjelo dogoditi. Bar ne sada? J. Sopić

Ko je kriv?

Prije izvjesnog vremena razbolio mi se dijete. Otišao sam u preduzeće i podigao bolesničku listu a zatim pošao u Zavod za socijalno osiguranje s namjerom da tražim ljekara za kućnu posjetu. Tamo sam obavješten da će ljekar navratiti u toku dana. Kod kuće smo s nestrpljenjem očekivali posjetu ljekara ali se on nije pojavio ni naveče kada sam ponovo otišao u Stanicu za hitnu pomoć i zahtijevao da se ljekar pošalje. I ovaj puta sam dobio skoro isti odgovor: »Čekajte, on će doći«.

Kasnije sam preko telefona ponovo zahtijevao ljekarsku posjetu. I evo, četiri dana niko nije

došao. Dijete je dobilo upalu pluća. Pitam se ko je kriv? Camil Sobo

Ko je nadležan za opravku mosta

Na rijeci Vrbasu kod sela Krmine, Agino selo i Ljubačevo, most je u tako derutnom stanju da bi se skoro mogao izbaciti iz upotrebe. Daske su istrule, popucale a na mnogim mjestima zjape velike rupe u koje nepažljivi prolaznici propadaju. Preći preko ovog mosta je velika umješnost a da se pri tom ostane bez ikakvih povreda i posljedica.

Već duže vremena preko ovog mosta ne prolaze saobraćajna vozila, tek po koji pješak. Obzirom da ovaj most vezuje ova sela sa drugom stranom nužno bi bilo izvršiti potrebne opravke bar u toj mjeri da se osposobi za pješacki saobraćaj. M. Vujašin

JAVNA ZAHVALNICA

Povodom nenadane smrti našeg dragog i nikad nezaboravnog

ŠEMSE IBRAHIMBEGOVIĆA

zahvaljujemo se: kolektivu Električnog preduzeća, Udruženju lovaca, predstavnicima političkih i društvenih organizacija, ostalim preduzećima i svima onima koji su svojim učesćem učestvovali mu sahranu.

Ispred ožalošćene rodbine
Muharem Ibrahimbegović

Repertoar Narodnog pozorišta

Petak, 7 januara nema predstave.

Subota, 8 januara: »Obradimo u miru naše bašće«, komedija u 3 čina od Ž. Rolana. Početak predstave u 20 časova. Cijena ulaznica od 25-60 dinara.

Nedjelja, 9 januara: »Čiča Tomina koliba«, dječji komad. Početak u 15 časova. Cijena ulaznica od 25-60 dinara.

Nedjelja, 9 januara: »Andre Stitkeca«, komedija u 3 čina. Početak predstave u 20 časova. Cijena ulaznica od 25-60 dinara.

Ponedjeljak, 10 januara nema predstave.

Utorak, 11 januara nema predstave.

Srijeda, 12 januara nema predstave.

Četvrtak, 13 januara: »Mala Florami«, opereta u 3 čina od I. Tijardovića. Cijena ulaznica od 40-100 dinara. Početak u 20 časova.

DEŽURNE APOTEKE

- Petak: dežurna apoteka broj 2 (ulica Marije Bursać)
- Subota: Dežurna apoteka broj 3 (ulica Vese Masleše)
- Nedjelja: Dežurna apoteka broj 4 (ulica Vese Masleše)
- Ponedjeljak: Dežurna apoteka br. 1 (ulica Šoše Mažara)
- Utorak: Dežurna apoteka broj 2 (ulica Marije Bursać)
- Srijeda: Dežurna apoteka broj 3 (ulica Vese Masleše)
- Četvrtak: Dežurna apoteka broj 4 (ulica Vese Masleše)

Prava kupa POKAZUJU

- »PALAS«
- »TROMBA«
- »KOZARA«
- »OTROV U ZOOLOŠKOM VRTU«
- »RUDI ČAJAVEC«
- »ZEMLIA SMIJESKA«
- »VRBAS«
- »LJUBIMAC NEW ORLEANSA«

BELESI

Mijenjam u Beogradu stan od sobe, pretsoblja, kuhinje i zajedničkog kupatila, za isti ili veći u Banjoj Luci. Upitati kod Bojka, Pelagića 28.

NOVINAR, preko dana zaposlen, solidan platac, traži namještenu sobu, po mogućnosti sa upotrebom kupatila. Plaća unaprijed. Upitati u administraciji lista od 7-14 sati.

SAUGAS generator komplet, dužina 3 metra, širina 1 metar, prodaje se. Upitati Smajil Žabo - Mirka Kovačevića br. 45.

KUPUJEM KUĆU do 500.000 din. Interesenti neka se obrate na adresu Pave Radana 9/I.

BANJALUČKI HUMOR

- SADA SE HRANIM U MENZI. ALA, JE MASHA. - STAR JE U SUPAK - NE, NEGO ČIENA.

- TO JE SIGURNO DOŠAO NEKI STRANI AUTONOBIL.

- KOMISIJA, KOLIKO MUZETE KRAVAT? - IMAM DVIJE, A MUZEM TRI. SKUPA SA VODOVODAK.

- JAO, PA OVIJAM KUPUS ZA UDARA! - ČUDNE ZENEZ DA I NJE ZA NIKISANJE.